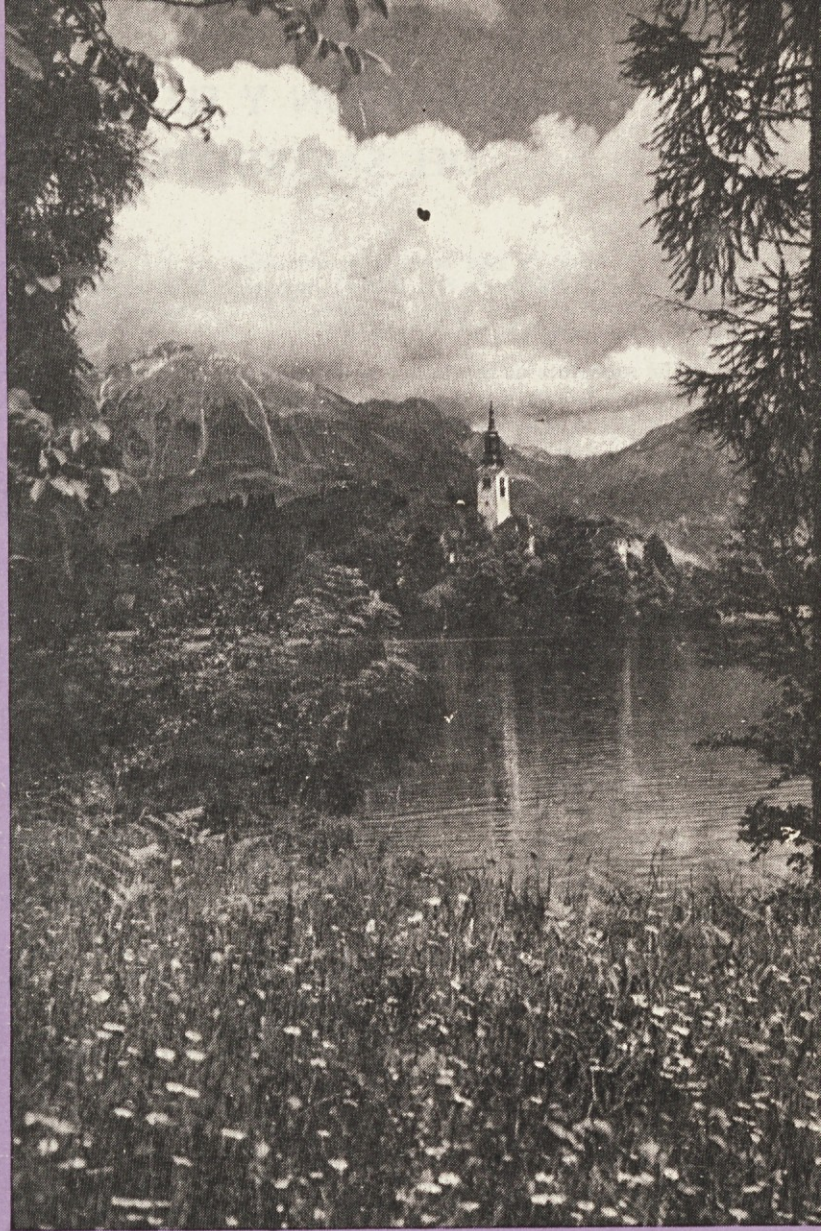

MAJ 1991

Duhovno življenje

DESCRIPCION Y ELOGIO DEL SACERDOTE

En el curso de una homilía pronunciada en una misa de ordenaciones sacerdotales, el obispo de San Rafael, monseñor León Kruk, señaló, a manera de “pensamiento”, una serie de notas con el propósito de “apuntalar una más rica comprensión del sacerdocio”.

“El sacerdote como Cristo, es un signo de contradicción en este mundo.

Un hombre de los hombres para Dios, y un hombre de Dios para los hombres. Un hombre de Dios entre tantos hombres sin Dios.

Un hombre espiritual para tanta materia y tanto materialismo.

Un hombre pobre entre tantos pobres hombres. Un hombre rico en pobreza, en medio de tantos pobres espirituales, porque las riquezas materiales los ahogan y sofocan.

Un hombre que no posee nada porque posee al que es todo y es poseído por el que se anonadó, se hizo nada.

Un hombre que por no poder, no saber vivir solo, deja su familia.

Un hombre que arriesga todo: sus bienes y su vida, y se lanza al mar sobre las olas como Pedro, porque le basta la voz y la presencia del Maestro.

Un hombre destinado a poblar el cielo infinito y eterno, frente a los hombres empeñados en despoblar la tierra por su egoísmo, que en vez de aumentar el pan en la mesa suprime bocas...

El sacerdote es un hombre lumbrera siempre encendida, como faro esperanzador en medio de tanta tiniebla y borrasca.

El sacerdote es un campeón del sacrificio en un mundo cómodo y hedonista.

El sacerdote es un luchador y atleta entre tantos fracasados ya antes de iniciar la pelea o la competencia.

Es un gigante en medio de tanta chatura y raquitismo rastrero.

Es un hombre de altura porque sabe que de rodillas ante Dios se sobrepasa en estatura espiritual entre los gigantes de este mundo, pigmeos en la virtud que en su arrogancia atropellan los árboles porque no son capaces de comprender que los mismos surgieron de una humilde semilla depositada en la obscuridad de la tierra.

El sacerdote, en fin, es un hombre que ríe y que canta, si es necesario, solo, en un mundo que llora a coro su alocada desventura.

Un hombre que pregona la paz en el estruendo de la guerra, un hombre hoguera de amor en un mundo que se va congelando por el egoísmo como un témpano.

Por estas cosas el sacerdote es un incomprendido por muchos, aunque deba comprender a todos; debe servir de apoyo a todos, aunque a veces no tenga en quien apoyarse, humanamente... Pero precisamente en esto radica la grandeza y la alegría del sacerdote.”

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIVA

LETO 58

MAJ 1991

„Karkoli vam poreče, storite!“

Statistike govore eno, vsakdanja resničnost pa drugo. Mrzle številke mnogokrat varajo.

Tudi v tej „katoliški“ deželi, kakor na splošno na „krščanskem“ zahodu, je življenjski materializem najbolj razširjena „vera“. Sami smo priče, kako je materialistična miselnost zajela vse zasebno in javno življenje in hoče odplaviti še zadnje sledi nekdanjih krščanskih vrednot in navad.

Najvplivnejša sredstva družbenega obveščanja pod videzom kulture, umetnosti in zabave „osvobajajo“ današnjega človeka „srednjeveških predsodkov“. Greha ni več. V imenu svobode predzakonski spolni odnosi, tako kot zakonska nezvestoba, niso več problem. Umor še nerojenega otroka je celo naravna pravica svobodne ženske... Televizija in radio, videokasete, kinopredstave in gledališče, časopisi in revije, trgovska propaganda hoté ali nehoté vcepljajo ljudem v glavo novo lestvico vrednot in lagodnejši način življenja brez božjih zapovedi. To delajo na sto načinov in vsak trenutek.

In ta novi verouk žanje! Kdo še ni videl dolgih vrst pubertetnikov obojnega spola pred nočnimi lokali, ko čakajo na nekoč prepovedano „zabavo“? Kdo si danes še upa svariti mladino pred grehom in govoriti o potrebi vzgoje ali samovzgoje, o spoštovanju avtoritete,

o smislu za žrtve, o pomoči bližnjemu, ali o vestnem izvrševanju policijskih dolžnosti, o pripravi na življenje? Starejši se malodušno vdamo: Danes so pač drugačni časi! Ne moreš vedno proti toku...

Posledice tega moralnega razkroja vidimo vsepovsod, otipljivo ga pa občutimo na ekonomskem področju. Saj družba, ki ne priznava božje postave, tudi človeških zakonov navedno ne jemlje zares.

Kakšna bodočnost nas čaka? Kje najti izhod iz poti, ki pelje v gotovo pogubo? Vera nas samih, naših otrok, naše mladine je v veliki nevarnosti!

* * *

Spet bomo romali k Materi božji v Luján, k pomočnici kristjanov, ki nam more in hoče pomagati iz te stiske. Kako mogočna je Marijina priprošnja pred Bogom!

Spomnimo se, da je Jezus prvi čudež ona izprosila in to, ko „še ni bila prišla njegova ura“. Pa na svatbi v Kani Galilejski ni šlo za zdravje na smrt bolnega, temveč samo za lepo razpoloženje na pojedini, za vino, ki je zmanjkalo. In Mati božja sama opazi zadrego in prosi Boga, naj naredi celo čudež!

Kako človeška, kako simpatična gesta!

Kako je znala govoriti Jezusu, na kakšen način je pripravila služabnike, da so verjeli Jezusu, čeprav niso razumeli njegovih navodil: „Karkoli vam poreče, storite!“ Ko so ga ubogali, so prejeli več, kot so potrebovali.

Po pravici se vprašamo: Kdo je ta „dekla Gospodava“, da more celo Bogu „uro predstavljati“?

Če je Marija imela takšen posluš za zadrego teh novoporočencev, kakšna mora biti šele njena zavzetost v težjih primerih ali ko gre za važno srečo ljudi!

* * *

V Lujanu nas čaka ista Marija z istim Jezusom, ki mu je takrat dejala: „Vina nimajte!“ Tudi v Lujánu bomo dobili dobrohoten nasvet: „Karkoli vam poreče, storite!“ Prisluhnimo!

Kje najti boljše zdravilo proti materializmu, ki nam zastruplja glavo in srce, če ne v teh Jezusovih besedah:

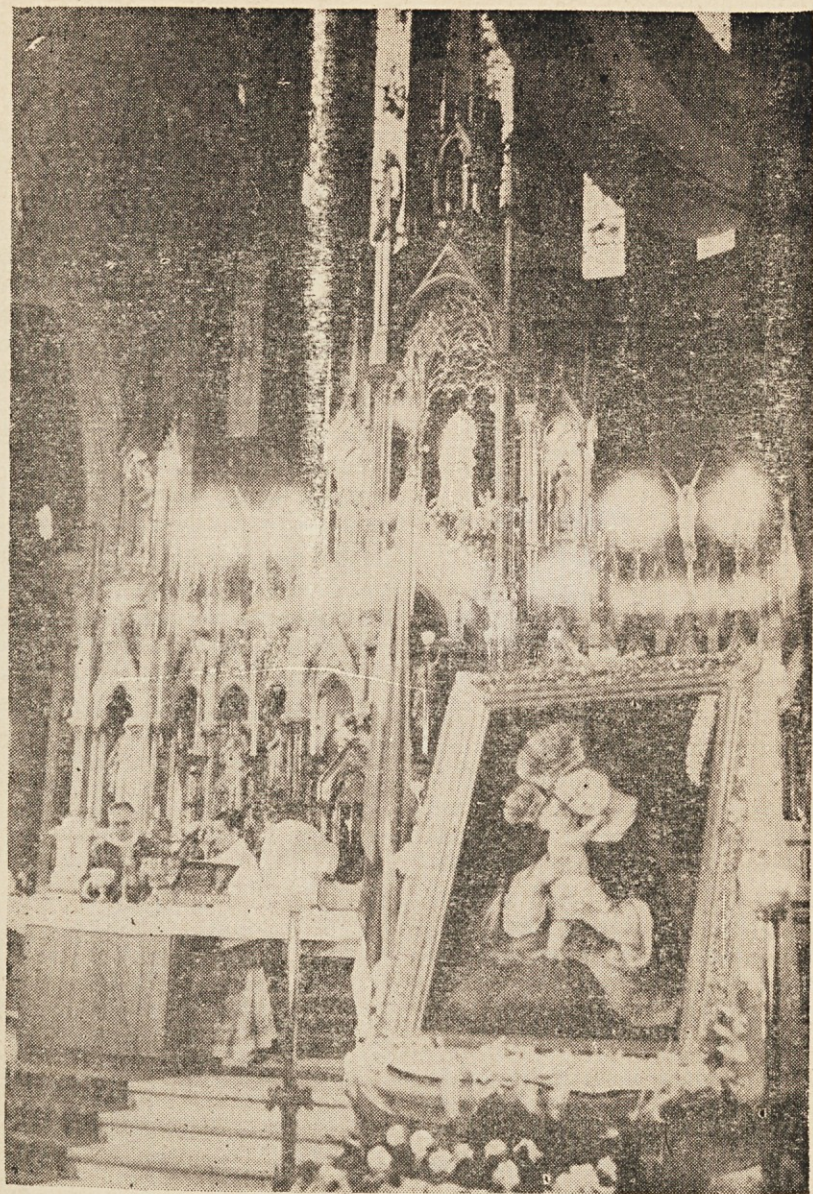
„IŠČITE NAJPREJ BOŽJE KRALJESTVO IN NJEGOVE PRAVICE IN VSE DRUGO VAM BO NAVRŽENO!“

Priznavajmo božje pravice najprej vsak zase v svojem osebnem vsakdanjem življenju. Da bomo zmožni tega, je potrebno, da krenemo na pot lastnega spreobrnjenja. Vrnimo se iz Lujana s tem sklepom!

Če bo naš sklep iskren in bomo vztrajni, neomajno zaupajmo božji obljubi:

„...IN VSE DRUGO VAM BO NAVRŽENO.“

Stane Snój

Še gori ljubezen

Še gori ljubezen,
blažena Gospa,
še si ti Kraljica
mojega srca.
Mati, ne pozabi me,
večno naj ne zabim te!

Vene cvet mladosti,
gine časov tek,
a ljubezen moja,
Mati, traja v vek.
Mati, ne pozabi me,
večno naj ne zabim te!

Ti, nebeška zvezda,
k Bogu kažeš pot,
vodi ti otroka
preko brezna zmot.
Mati, ne pozabi me,
večno naj ne zabim te!

Besedilo te pesmi je moralo nastati med obema vojnama, uglasbil pa je pesem naš veliki pobornik ljudskega petja, skladatelj dr. Franc Kimovec, kasnejši ljubljanski stolni prošt. Rad je imel Marijo in ji je zložil veliko lepih pesmi. Sam je bil dolga leta ob Stanku Premrlu in Venčeslavu Snoju dirigent ljubljanskega stolnega kora.

Pesem opeva našo ljubezen do Marije. Ta naša ljubezen mora rasti v nas od otroške dobe, mora trajati tudi takrat, ko že **vene cvet mladosti** in mora **trajati v vek**.

Pesem bi nas rada postavila v

razmerje matere do otroka in otroka do matere. Zato jo prosimo, naj **vodi otroka preko brezna zmot**.

Ljubezen je danes najbolj obrabljen in tudi zlorabljen beseda. Radi bi pravzaprav vedeli, kaj je ljubezen. To je tisto najgloblje čustvo, ki zna človeka tudi tako spremeniti, da mu odvzame celo možnost pametne presoje. Zato večkrat govorimo o slepi ljubezni.

Vemo pa, da nas ljubezen lahko razočara, in sicer na dva načina. Lahko nas razočara ljubljeno bitje. Človek je spremenljiv, podvržen tolikerim vplivom okolja, zato zna tudi ljubezen obračati plašč po vetru. To je prvi način. Razočaralo nas je bitje, ki smo mu

popolnoma zaupali in se mu mor-
da v vsem predajali. Drugi način
razočaranja pa mnogokrat nastopi
zato, ker spoznamo, da ljubljeno
bitje ni takšno, kakor smo si ga
predstavljali, da ima mnogo po-
manjkljivosti in celo hude napake.
Ko to odkrijemo, pride do hudega
razočaranja, ki v dno duše skeli
in boli.

Čisto nekaj drugega pa je z na-
šo ljubeznijo do Matere Marije,
naše ljubljene Gospe. V tej lju-
bezni se nam nikdar ni treba bati
razočaranja, saj Marijo kličemo v
lavretanskih litanijah Devica ve-
rna. Še nikoli ni bilo slišati, da
bi bila koga zapustila, ki se je
k njej zatekel, nam zatrjuje znana
molitev sv. Bernarda. Zgodovina
Cerkve in zgodovina posameznih
človeških življenj je polna takšnih
zgodov Marijine zvestobe.

Vzemimo najnovejši domači zgled,
ki nam ga je opisal Matjaž Puc
v svoji knjižici Spreobrnjenje. Ta-
val je proč od Boga v zavoženem
življenju; potem je že slutil, da
mora narediti končni korak k Cer-
kvi, vendar se nikakor ni mogel
odločiti. Bilo je polno ovir na nje-
govi poti. Ko je nekega dne tiho
vstopil v neko cerkev, je zagledal
na steni Marijino podobo. Pribli-
žal se ji je. Veliko je že slišal
o Mariji. Pod to sliko je opazil na-
pis: Marija še nikomur ni odrekla
njegove prošnje. Takrat je tudi
on začel moliti: Marija, pokaži še
meni pot v Cerkev tvojega Sina.
Star je bil 31 let. Tisti dan se je
naučil moliti zdravamarijo, kupil
si je rožni venec. Začel je moliti
k Mariji in jo goreče prositi. In
prepričan je, da je bila Marija
tista, ki mu je končno pomagala
do vstopa v Cerkev in do povsem
spremenjenega življenja v Kri-
stusu.

Drugi razlog, da naša ljubezen
do Marije ne bo razočarana, pa je
v tem: bolj ko Marijo ljubimo in
častimo, se poglobljamo v njene
kreposti, bolj odkrivamo njeno no-
tranjo lepoto in bogastvo ter nje-
no vlogo v našem osebnem živ-
ljenju in v Cerkvi. Marija je v
skrivnostnem Kristusovem telesu
„brezmadežno sree“. Ker v njej
nikoli ne bomo našli madeža, tudi
nikoli ne bomo razočarani.

Zakaj mislite, da naši otroci lju-
bijo svoje matere? Gotovo ne to-
liko zaradi sladkih in lepih besed,
s katerimi hočejo otrokom pove-

dati, kako jih imajo rade. Prava ljubezen ima korenine drugod: otroci so skrbni opazovalci svojih mater. Ko so videli njihove zglede, žrtve, odpovedi za družino, prečute noči ob bolnih otrocih, njihove molitve za svoje otroke, takrat se je v njihovih dušah prebudila tista ljubezen, s kakršno more dober otrok ljubiti svojo dobro mater.

Če že svoje zemeljske matere ljubimo zaradi njihovih zgledov, kaj bomo šele rekli o Mariji brezmadežni, prečisti, usmiljeni, dobrotni, trpeči, s sedmerimi meči prebodeni zaradi nas. Ta njen živi zglede popolne predanosti Bogu in njegovi volji, njena pripravljenost, da vsak trenutek služi človeku, naravnost kliče po našem občudovanju, po hvaležnosti in otroški ljubezni.

Zato naj bi nam tudi preprosta pesem **Še gori Ljubezen**, ki jo radi navdušeno prepevamo, pomagala utrjevati in poglobljati ljubezen do Marije. Nič se ne bojmo,

da bi bil zaradi tega Bog prikrajšan. Veliki častilec Brezmadežne, mučenec iz Auschwitza, sv. Maksimilijan Kolbe, nam je zapisal: „Vsak dan bolj poglobljamo svojo pripadnost Brezmadežni in v njej in po njej svojo pripadnost Jezusu in Bogu, nikoli pa ne mimo nje. Bogu Očetu, Sinu Jezusu in Mariji ne služimo na različen način, pač pa služimo Bogu Očetu in Sinu Jezusu v in po Brezmadežni.“

Težko bi rekli, da danes kdo med nami bolj ljubi Marijo, kot jo ljubi papež Janez Pavel II., ki je „ves njen“. Ko nam je oklical jubilejno leto našega odrešenja, nas je vse zaprosil: „Prosimo Devico Marijo, Mater Odrešeničkovo in Mater Cerkve, naj prosi za nas in nam izprosi milostno leto jubileja odrešenja. Še enkrat naj vsej Cerkvi in vsemu svetu pokaže Jezusa, blagoslovljeni sad svojega telesa.“

Stanislav Lenič, škof

SLIKARJEV STO IN STO

Slikarjev sto in sto je že prelest obraza Tvojega, o božja Mati, iskalo v rože cvetu, v zarji zlati, v modrini morja in v sijaju zvezd.

In ko ves njihov trud je bil zaman, vsak le obraz je našel svoje ljube

in kretnje nje skoz njene halje gu-
[be
in vse s krvjo je barval svojih ran.

O, kdo lepote višnje bi kopreno odkril? Zaprl omamljen bi oči in taval slep bi iz noči v noči.

Samo srce jo zbegano zasluti, a le v ljubezni zemeljske minuti in le za večne bolečine ceno.

Alojz Gradnik

Verujem v Svetega Duha

Izkušenj ne pridobivamo samo s tem, kar lahko otipamo. So tudi notranje izkušnje. Lahko smo obupani, pa nam dober pogovor vrne zaupanje. Volja do življenja lahko v nas oslabi, a se nam potem — pogosto ne da bi vedeli odkod oziroma kako — znova vrne. Okrog nas se lahko stemni, pa nam prijazno srečanje znova podari luč. Utemeljene in neutemeljene skrbi in dvomi nas lahko vznemirjajo, a se v bližini človeka, ki nas podpira, znova pomirimo. Lahko smo zmedeni, dobra beseda o pravem času pa nas reši nejasnosti. Ostanejo lahko brez besed, a nekaj v nas vendarle toži ali vriska. Naš odnos do ljudi, ki so za nas pomembni, lahko zmoti nesporazum ali krivda; takrat nas nekaj v nas sili k spravi. Poznamo nevarnost, da se naše srce zapre, postane trdo in zavistno. Ponovno zares zaživimo tedaj, ko se v nas rodi nova dobrohotnost do drugih, ko se lahko z njimi žalostimo in veselimo.

Verujem, da je v vsem tem pri nas Bog: v pogumu in moči, v svetlobi in tolažbi, v miru in veselju, v razumevanju in spravi, v usmiljenju do bližnjega in v sočutju z njim. Po svojem Duhu je pri nas Bog — pri vsakem posamezniku in v naši skupni zgodovini. Tudi v stvarstvu je navzoč s svojim Duhom. Naravni red in zakoni, množstvo njihovih oblik in

povezav, bogastvo in polnost življenja, sijaj barv in petje ptic — vse to je delovanje Duha v stvarstvu.

Toda posebej občudovanja vredno je, da imamo ljudje srce. Z njim nam je dal Bog del svojega življenja. Po njegovem Duhu lahko ljubimo. Ta dar lahko tudi zavrnemo; nočemo biti deležni božjega življenja, marveč hočemo živeti samo zase. Ker ljudje to storijo, izgubijo mir — s seboj, z naravo, z drugimi ljudmi in z Bogom.

Toda Bog nam nikdar povsem ne odvzame svojega Duha. V našem hrepenenju nas Duh spominja na to, kar je Bog hotel in še hoče: mir in veselje. V mnogih novih začetkih nam znova odpira pot — k nam, k drugim in k Bogu. Prisoten je v vseh zgodovinskih trenutkih, zlasti pa takrat, ko se sprti trudijo za spravo in se pravica deli tudi najmanjšim. Človeštvu daje ljudi, ki odkrivajo resnico, se upirajo zlu in kažejo dobro. Možu in ženi, da moreta drug drugega sprejemati in si medsebojno pomagati v težavah življenja. Staršem poklanja njihov dá do lastnih otrok. V nas budi zaupanje, da življenje ni brezsmiselno, marveč ima svojo nalogo in cilj. V nas govori neizrekljive besede hrepenenja po življenju brez smrti, po veselju brez žalosti, po zaupnosti brez odtujitve, po lju-

**NAMEN
APOSTOLATA MOLITVE
ZA MAJ**

beči bližini brez slovesa. Je moč za življenje. Nasprotuje silam smrti, ki so tudi prisotne v naši zgodovini. V boju proti tem silam je Bog po svojem Duhu pri nas.

Sveti božji Duh me dosega na različne načine. K meni prihaja predvsem po ljudeh, ki dopuščajo, da deluje v njih. V potrpežljivosti in dobroti ljudi, v njihovi bližini in tolažbi, v njihovi zvestobi in odpuščanju sem z njim, ga sprejemam v dar, da morem živeti. Bog mi s svojim Duhom pomaga tudi po ljudeh, od katerih se nalezem zaupanja in moči, življenjskih ciljev in upov. K meni lahko prihaja tudi po knjigi ali časopisu, po novicah, po besedah in prizorih z radia oziroma televizorja. Bolj učinkovit pa je tam, kjer neposredno delim svoje življenje z ljudmi v pogovoru ali skupnem bivanju, v delu in praznovanju. Tudi če sem sam, lahko božji Duh deluje v meni. V meni lahko vzbudi čut za dobro. Navdihne mi lahko kaj novega, kar mi pomaga naprej. Lahko me napravi nemirnega, ko skušam živeti v gnilem miru. Lahko me spodbudi k temu, kar je bolj človeško in bolj vredno življenja. Lahko mi nakloni obdobja miru v gotovosti, da se bo vse dobro izteklo. Lahko zahrepenim po njem zvečer, da mirno zaspijam — podobno kot ga bom klical na večer svojega življenja, da bom lahko umrl.

Božji Duh deluje povsod in v vseh ljudeh. Po njem je življenje vseh ljudi že v svoji osnovi zgodov-

Splošni: Da bi kristjani po Marinem zgledu služili Bogu in bližnjemu z neutrudno velikodušnostjo.

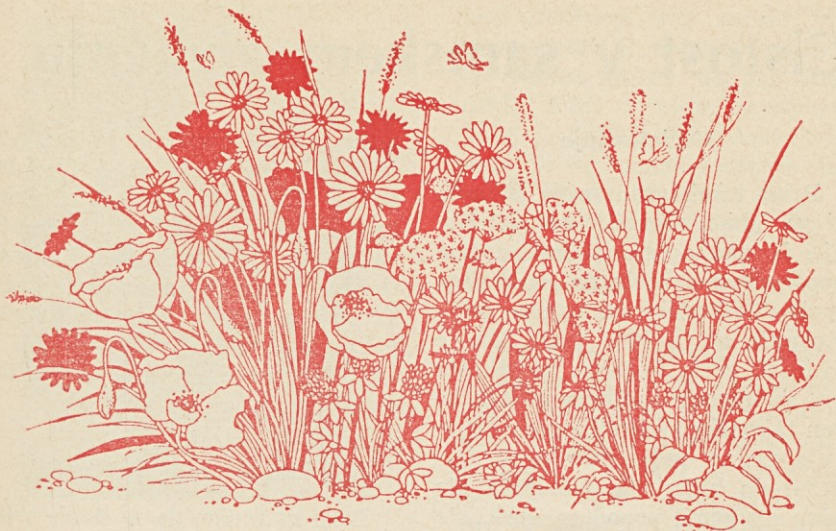
Misijonski: Da bi krajevne Cerkve uresničevale svojo povezanost z medsebojnim razdeljevanjem duhovnih in tvarnih dobrin.

Slovenski: Da bi češčenje Matere božje spodbudilo k večjemu spoštovanju deklet, žena in mater.

vina z Bogom. Če priznavam, da verujem v Svetega Duha, potem ne govorim le o splošnem življenjskem zaupanju ali o povsod delujoči moči življenja. Potem ne govorim le o splošni izkušnji, da nas dobri ljudje delajo dobre in da nas navdušenci potegnejo za seboj. Potem govorim tudi o tem, kar se je zgodilo in se dogaja z mano pri srečanju z Jezusom Kristusom v občestvu vere, v Cerkvi. Tu mi je bila dana in se mi daje življenjska moč, ki je sicer ne najdem pri ničemer in nikomer.

Zato še naprej govorim o Svetem Duhu, ko kdaj govorim o Cerkvi: kajti o Svetem Duhu govorimo, če govorimo o „sveti katoliški Cerkvi“ in obeh njenih osrednjih zakramentih, to je o evharistiji („občestvu svetih“) in krstu („odpuščanju grehov“). V vse dovršujočo moč Svetega Duha verujemo, če upamo na „vstajenje rajnih in vlačno življenje“.

Dieter Emeis - Janko Bohak

Binkošti

Poklical si in zbral nas z vseh strani,
nam spregovóril z glasom kot vihar,
da sliši te, razume vsaka stvar,
resnice polne se razveseli.

Kar nas je ločevalo, se — zgubi,
prejeli vsak od tebe — svoj smo dar;
za vse bogat naš Bog si, Gospodar,
izvir si večne milosti, lučí.

Ti napolnjuješ z mirom nam srce,
s teboj se duh — ničesar ne boji,
odpústil težko breme si nam — greha.

Ti naš zalet, ti naša si — uteha,
navzočnost tvoja — daje nam moči:
prenovil vse obličje si zemljé —

Zdenka Serajnik

Čistost v samskem življenju

Nečistovanje

Drug težak greh proti čistosti, ki ga lahko zagrešijo samski ljudje, je spolno dejanje med dvema neporočenima osebama različnega spola. To kratko imenujemo nečistovanje ali nečisti greh. Da je to težak greh, je lahko umeti, ker gre za iskanje spolnega užitka izven zakonske zveze. Ta greh vključuje vedno tudi greh proti ljubezni do bližnjega. Grešnika sta eden drugemu povod za greh, sta se medsebojno zapeljala vanj in pri njem sodelovala, ker je ta greh možen po svoji naravi samo v dvojje. In navadno se greh še oteži z okoliščino, da grešnika poskušata preprečiti nevšečne posledice svojega dejanja. Glede na vse okoliščine je torej ta greh hujši kot samoskrumba.

Vzroki

Pota, ki vodijo v ta greh, so v glavnem ista kot pri drugih grehih. A največja nevarnost zanj je ljubezensko razmerje, ki povezuje fanta in dekleta, ko se pripravljata na zakon. Čutna ljubezen, ki jo čutita eden do drugega, ju z naravno silo vabi k spolnemu dejanju. Če pa se ta sila še pospešuje z neprevidnimi intimnimi izrazi ljubezni, prav lahko podre ovire greha. Nevarnost se še po-

veča, zaradi napačne in pokvarjene miselnosti, ki se širi v današnji družbi, ki ima kot za neko načelo, da je dvema, ki se imata rada, dovoljen tudi zadnji izraz ljubezni, namreč spolno dejanje. To pomeni vdor neopaganizma, spolne materialistične miselnosti v svet, ki nam v korenini skuša zastrupiti нравno zdravje.

„Dokaz, da me imaš rada“

Tako ni redko, da se dekcle vda za fantu, češ če je med njima že vzklila resnična in globoka ljubezen, je naravno, da si jo izrazita tudi s spolnim dejanjem. „Če mi tega ne daš, potem je to znak, da me nimaš rada,“ govori fant. Dekle misli, da si fanta s tem priklene nase, si ga zagotovi, češ če mu jaz ne dam tega, bo šel pa k drugi; če mu odrečem, ga lahko za zmeraj zgubim.

Upam, da takšnega plitkega modrovanja med nami niti ne bi bilo treba zavračati. Vendar naj povem nekaj misli k temu. Če fant zahteva od svojega dekleta ta dokaz ljubezni, potem samo dokaže, da je v resnici nima resno rad, ker ne spoštuje njene vesti in njene dekliške časti. On že ve, da ga ima ona rada (saj zato hodi z njo), za to ne potrebuje nobenega novega in predvsem ne takšnega dokaza. Resnica je le, da ga muči

strast, pa to skuša zaviti v lepo frazarjenje o dokazu ljubezni. Pošteno dekle mu bo seveda ta dokaz odrekla. Če to stori, se lahko zgodi dvoje, oboje v njeno pravo korist in srečo. Prvo, da jo res zapusti in celo za zmeraj. Če to stori, je s tem le dokaz, da je v resnici in globini nikdar ni imel rad. To, kar je on čutil do nje, je bilo le čutno spolno poželenje ali pa vsaj predvsem to. Njene notranje lepote ni iskal, je tudi ni videl, ga ni prevzela. Nič hudega, če takšnega fanta zgubi. Bolje preje kot pozneje. Toda zelo verjetno je, da se bo zgodilo drugo: da bo sicer trenutno nejevoljen, ker ni dosegel svojega, a v resnici jo bo začel na tihem celo bolj ceniti, naravnost občudovati, in sicer zdaj ne samo zaradi njene lepe zunanosti, tem-

več predvsem tudi zaradi njene plemenitosti in notranje lepote. In bo končno srečen, da ima takšno dekle. Prav v njeni nepopustljivosti je dobil nehote dokaz njene sedanje in bodoče zvestobe, kajti če se njemu ni vdala, ki ga res ljubi, ker je pač hotela biti poštena dekle, potem je lahko gotov, da bo še manj popustila drugemu, ne zdaj ne ko bosta že poročena.

Naravnost nizkotno v tem pogledu pa je, če se fantje povrh vsega še hvalijo z zadevnimi uspehi pri dekletih. Podobno kot če se tatovi ponašajo in hvalisajo s svojimi tatvinami in ropi. In tu gre za hujše kot za najhujšo krajo, ker se dekletom krade čistost, dragocen zaklad za vsako pošteno dekle. Odveč je o tem vsaka nadaljnja beseda. Kadar bi fantje tako daleč padli, potem bi bil to znak prave pokvarjenosti.

Priležništvo

So še drugi grehi samskih ljudi proti čistosti. Eden od teh je priležništvo, konkubinatski, ko dva neporočena živita skupaj, kot bi bila prava zakonca. To je npr. primer katoličanov, ki žive ali sploh neporočeni ali pa samo civilno poročeni. Jasno je, da je takšno skupno življenje težko grešno, je neprestano ponavljanje nečistih grehov z obteževalno okoliščino, da živita v prostovoljni stalni in bližnji grešni priložnosti. Če bi se lahko poročila, a se ne, ker nočeta prevzeti nase obveznosti za-

konskega življenja, je to navadno iz velike sebičnosti, zlasti s strani moškega, ki si hoče ohraniti svobodo za primer, da bi se mu ohladila ljubezen do priležnice. Kako poniževalen položaj ženske! O kakšni resnični ljubezni seveda tu ni govora, gre le za spolno uživanje. V takem primeru se grehom proti čistosti pridružijo še grehi proti ljubezni do bližnjega. Seveda krivda ni le na moškem, temveč tudi na ženski, ker vendar prostovoljno vztraja pri takšnem moškem, a redno je manj kriva, ker je v veliki meri žrtev praznih neizpoljenih obljub. Če pa je priležništvo med dvema, ki se ne marata poročiti, ker je eden od obeh poročen ali pa celo oba, potem je greh še težji, ker je obenem kršena zvestoba do zakonitih zakoncev. V vseh teh primerih je jasno, da ni drugega izhoda kot takojšnja ločitev ali pa poroka, če je ta možna. Stvar se še bolj zaplete, če so iz takšne zveze bili rojeni otroci.

Obisk javnih hiš

Drug pojav spolne nemoralnosti so tako imenovane javne hiše, ki se danes ponekod skrivajo pod drugimi imeni, npr. kot „hiše za masiranje“ ipd. Ta greh je še posebno ostuden, ker se poslužuje „javnih žensk“, ki takorekoč dajejo svoje telo v najem po urah bodisi za denar ali pa tudi za uživanje. Je to morda najbolj žalosten pojav zahodne — krščanske

„civilizacije“. Prostitucija je sicer v neki meri vedno obstajala in se prakticira tudi v nekrščanskih deželah, a tragično je prav to, da obstoji tudi v deželah, kjer se prebivalci večinsko izjavljajo za kristjane. Uradno so sicer javne hiše prepovedane, dejansko pa pogosto država ne izvaja zadostne kontrole v tem oziru. Tu gre za pravo nečisto obrt, znak, kako daleč človek lahko pade.

Spolne perverzности

Našteti bi morali še druge grehe, ki pa so že bolj spolne perverzности kot pa samo navadni grehi. Nekateri od teh si skušajo v družbi celo pridobiti pravico javnosti, na primer homoseksualnost, to je spolno razmerje med ljudmi istega spola. Bolj pogosto se to dogaja med moškimi, a ni nepoznana tudi med ženskami, ki se imenuje lezbijanstvo. Največkrat gre tu za protinaravno nagnjenje, ki je vsaj v neki meri pogojeno od telesno-duševne konstitucije posameznika. Do takšnih ljudi je treba seveda imeti veliko razumevanje, ker sami navadno zelo trpijo na tem, kar nosijo. Po drugi strani jim je pa treba tudi govoriti, da je vendarle z božjo pomočjo tudi takšno nagnjenje mogoče premagovati. Da je homoseksualnost nekaj grešnega, ker protinaravnega, ni treba šele dokazovati. Homoseksualnost je v absolutnem nasprotju z namenj spolnosti.

Lojze Kukovica

Poglavitni grehi - lakomnost

Lakomnost (avaritia) je grešno hlepenje po imetju. Nasprotuje predvsem kreposti ljubezni, dobrotljivosti in pravičnosti. Lakomnost je Gospod imenoval „službo mamonu“ (Mt 6, 24) „nabiranju zakladov, ki jih uničujeta molj in rja“ (Mt 6, 12), sv. Pavel pa „malikovanje“ (Ef 5, 5).

Lakomnost je težki greh, če krši tudi ljubezen do bližnjega (če je n. pr. z njo združena skrajna skopost in pravičnost (če ne izbira sredstev za pridobivanje imetja, bližnjega izkorišča). Če pa samo pretirava v pridobivanju imetja, je mali greh.

Obrazi lakomnosti: skopost (nepametno zadrževanje dobrin imetja), pohlepnost (brezobzirno pri-

dobivanje vedno novih dobrin), trdosrčnost, goljufivost.

Skrbnost pri pridobivanju imetja seveda ni noben greh, ampak je celo krepost, če ne zaide v pretiravanje. Pravična skrb za imetje je dolžnost do sebe, bližnjega (npr. do staršev in otrok) in družbe.

Zdravila proti lakomnosti: premissljevanje o minljivosti vsega imetja (Prim. Mt 6, 19-20); posne-manje Kristusovega zgleda (prim. 2 Kor 8,9); dobredelnost („Ako boš imel mnogo, deli obilno; ačko boš imel malo, skušaj tudi malo rad deliti!“ — Tob 4, 9); zavest, da je imetje sredstvo za višje dobrine in ne sme biti cilj (prim. Lk 6, 38), itd.

Štefan Šteiner

VNEBOHOD

Današnji dan, na vnebohod
v nebo odšel je naš Gospod.

Slavimo ga!

Z učenci šel je na goró,
poslednje vzel od njih slovo,
pred njimi vzdignil se od tal,
zakril ga je oblak svetel.

Današnji dan, na vnebohod
v nebo odšel je naš Gospod.

Radujmo se!

Saj ni zapustil nas sirot,
odšel je le pripraviti pot,
da bomo tudi mi prišli
v Očetov dom nad zvezdami.

Današnji dan, na vnebohod
v nebo odšel je naš Gospod.

Hvalimo ga!

Za nas je dobro, da je šel,
da Tolažnik bo prej prišel.
Učil nas bo resnico vso,
krepčal slabotne z milostjo.

Današnji dan, na vnebohod
v nebo odšel je naš Gospod.

Molimo ga!

Do konca dni je naš Srednik,
na sodni dan bo strog Sodnik.

Prosimo ga

današnji dan, na vnebohod:
V nebo nam priti daj, Gospod!

Zdenka Serajnik

Papež Benedikt XV. 1914-1922

Giacomo della Chiesa se je rodil v Genovi, 1878 je prejel duhovniško posvečenje in nato dalj časa deloval v cerkveni diplomatski službi. Od 1887 do 1907 je služboval v rimski kuriji, zatem ga je Pij X. imenoval za nadškofa v Bologni.

Za papeža so ga izvolili kmalu po začetku prve svetovne vojne, 3. septembra 1914.

V svojem pontifikatu se je moral soočiti predvsem s problemi in posledicami svetovne vojne. Prizadeval si je za vzpostavitev miru in blažitev težkih posledic vojnega spopada. Pri tem ga je močno oviralo dejstvo, da rimsko vprašanje še ni bilo rešeno in sveti sedež še ni mogel delovati kot suverena država.

V prvi okrožnici, ki jo je izdal novembra 1914, je spregovoril o vsem zlu, iz katerega izhaja spopad; kot vzroke za vojno je obšodil pomanjkanje ljubezni, nepoštovanje avtoritete, razredno

borbo in človeško lakomnost. 1. avgusta 1917 je „vsem voditeljem vojskujočih se narodov“ poslal skrbno pripravljen predlog za mirovna pogajanja, ki naj bi zagotovila trajen mir.

Papežev predlog se je v marsičem ujemal s kasnejšimi 14 točkami mirovnega načrta ameriškega predsednika Wilsona. Po vojni je posredoval pri posameznih vladah, da bi izpustile vojne ujetnike, skušal je organizirati pomoč za dežele, v katerih so ljudje trpeli hudo pomanjkanje.

Leta 1917 je objavil nov **zakonik cerkvenega prava**, ki ga je sicer pripravljala posebna komisija že pod Pijem X. Ta zakonik je ostal v veljavi do 1983. Skušal je obnoviti tudi misijonsko dejavnost Cerkve, ki jo je svetovna vojna skoraj popolnoma onemogočila.

Umrli je 22. januarja 1922.

Metod Benedik

Nova okrožnica: Odrešenikovo poslanstvo

22. januarja letos je papež Janez Pavel II. objavil okrožnico *Redemptoris missio*. Posvečena je misijonski dejavnosti Cerkve. V 12 letih njegove papeške službe je to že 8. okrožnica sedanjega papeža. Dokument je nastal ob 25. obletnici sklepa II. vatičanskega koncila in nastanku koncilskega odloka o misijonski dejavnosti Cerkve ter apostolskega pisma Pavla VI. o evangelizaciji.

V novi okrožnici papež povzema nauk o misijonski poklicanosti Cerkve in navodila za misijonsko dejavnost v sodobnem svetu. Poleg uvodnega in sklepnega dela obsega osem poglavij: Jezus Kristus — edini odrešenik, Božje kraljestvo, Sveti Duh — glavni dejavnik misijonskega poslanstva, Neizmerna obzorja poslanstva k vsem narodom, Pota misijonskega poslanstva, Odgovorni za misijonsko pastoralo in njeni izvajalci, Sodelovanje pri misijonski dejavnosti in Misijonska duhovnost.

Socialno vprašanje in človekove pravice v nauku sodobnih papežev

Kadar govorimo o reševanju socialnega vprašanja, kakor ga je reševala Cerkev v najnovejšem času, se rado poudarja, da je Cerkev na koncu prejšnjega stoletja nekako zamudila pravi trenutek in ni pravočasno odgovorila na porajajoča se socialna vprašanja, še posebej glede delavstva, ki se je v tem času pod vplivom razbohotenega liberalnega kapitalizma oblikovalo v posebnem družbenem razredu.

Pri tem bi posebej rad poudaril, da je „magna charta“ krščanstva Kristusov evangelij, ki je bil vedno prvo in vrhovno vodilo v delovanju Cerkve. Ni treba posebej poudarjati, da je novi nauk, ki ga je prinesel na svet Kristus, temeljno preoblikoval celotno takratno in poznejšo družbo. Tako si je Cerkev v skladu z evangelijem v vsakem času prizadevala, da bi odgovorila tudi na socialna vprašanja časa, v katerem je živel in delovala. Socialno vprašanje se namreč ni pojavilo šele takrat, ko so nanj opozorili nekateri novodobni misleci, pač pa je bilo živo vedno, nekdanj in danes. Cerkev je na potrebe ljudi odgovarjala v skladu s svojo notranjo zasnovano in poslanstvom, ki ga ima na zemlji. Ob učenju in oznanjeva-

nju prihajajočega nebeškega kraljestva je ljudi spodbujala, da je to kraljestvo že med nami, zato smo kristjani dolžni storiti vse, da bi moglo izkazovati po njihovem krščanskem življenju, notranji trakočutnosti za vse tiste, ki so v kakršnikoli duhovni ali telesni stiski. Ob tem pomislimo samo na različne oblike dobrodelnosti, ki so jo oblikovali samostani s tem, da so ljudi prosvetljevali v popolnoma vsakdanjih stvareh, jih učili umnega gospodarjenja, da so mogli preživeti v trdih razmerah srednjeveškega in tudi še novo-veškega življenja. Koliko je bilo storjenega za dvig človekovega dostojanstva na področju kulture, šolstva, medicine, pravnega varstva!

Ko govorimo o socialnem učenju Cerkve, se omejimo na nauk papežev predvsem v zadnjem času.

Leon XIII. (1878—1903)

Prva velika novodobna papeška okrožnica o socialnih vprašanjih je „Rerum novarum“, ki je izšla leta 1891. Poudarja predvsem naslednje:

1. Vsak človek je oseba, svobodna, odgovorna in ima zato svoje neodtujljivo dostojanstvo.

2. Zahteva državo, kjer bodo za-

gotovljene pravice vsakega državljana. Te morajo biti zaščitene s pravnimi normami, kot jih pozna pravna država (ustava, zakoni).

3. Okrožnica spodbuja kristjane, naj spoznavajo znamenja časov, ki zahtevajo zaščito človekovih socialnih in ekonomskih pravic.

V tej zvezi okrožnica poudarja; da je skupno dobro dolžna organizirati in zavarovati država. Naštevata tudi posebne pravice delavcev, pravic do zasebne lastnine, pravic do stavke, pravic do počitka, pravico do takšnih delovnih razmer, ki bodo vredne človeka, pravico do pravične plače, pravico do dohodkov, ki bodo omogočali, da delavec tudi kaj prišteje mimo tega, kar potrebuje za redno preživljanje, pravično davčno politiko, pravico do socialnega varstva, pravico do menjanja kraja bivališča, sindikalne pravice.

Pij XI. (1922—1939)

Značilnost dobe delovanja tega papeža so bile naslednje: komaj končana I. svetovna vojna, velika ekonomska kriza, ki jo je povzročil razpad borze v New Yorku leta 1929, nevarnost novega svetovnega spopada, 1917. revolucija v Rusiji, 1925. začetek stalinizma, nastop fašizma in nacizma.

I. „UBI ARCANO“ — Izšla 23. 12. 1922 — na začetku njegovega pontifikata. Obravnava predvsem položaj človeka v družbi. Okrožnica posebej poudarja, da je treba postaviti dostojanstvo človeške

osebnosti v središče vsega našega prizadevanja: „Ljudje med seboj niso več prijatelji, pač pa skorajda sovražniki in tujci. S tem, ko se je zmanjšal čut za dostojanstvo človeške osebnosti in njene vrednosti, je v družbi brutalno prevladala sila, ne več posameznik, pač pa številčnost. Ljudje drugega izkoriščajo, prevladujejo materialne in časne dobrine nad duhovnimi“ (Ubi arcano, 11).

II. Pismo Pija XI. škofu v Lillu leta 1929 se ukvarja predvsem z vprašanjem nastajajočega sindikalizma.

III. Okrožnica „DIVINI ILLIUS MAGISTRI“ (31. 12. 1929) ima tri poudarke: vzgoja mladine, skupno dobro (socialno vprašanje, država, človek je kot oseba v središču prizadevanj za skupno dobro, dol-

žnost oblasti je podpreti pravice družine in posameznika.

IV. Okrožnica „CASTI CONNU-BII“ (1930) — govori o razsežnosti krščanskega zakona. Glavne teme so: pravica do meloščjivega zakona in do svobodne izbire zakonskega druga, pravica do svobodne privolitve, do otrok, pravica do vzgoje otrok, pravica do življenja od spočetja dalje, pravica do družinske plače, pravica do zaščite družine in njenih članov.

V. „QUADRAGESIMO ANNO“ — štirideset let po izidu okrožnice papeža (Leona XIII.: „Rerum novarum“.

Povzema in še razširja učenje le-te, poudarjajoč predvsem socialne in ekonomske pravice: pravica do dela, pravična plača, ki je družinska, socialno varstvo itd.

VI. Okrožnica „NON ABBIAMO BISOGNO“ (29. VI. 1931) zoper italijanski fašizem (v dveh tednih so izšle tri enciklike). Poudarki so: pravica do svobode vesti, prva pravica je izvršiti svoje dolžnosti, nastopi zoper statolatrijo: človek je nad državo.

VII. Okrožnica „MIT BENNENDER SORGE“ (29. VI. 1931) zoper nemški nacizem. Nekateri poudarki: pravice družine, pravice vernikov.

VIII. „DIVINI REDEMPTORIS“ (19. III. 1937) zoper ateistični komunizem. Okrožnica je nastala ob takratnih stalinističnih razmerah, zato poudarja: komunizem je nasprotnik pravega človekovega raz-

voja, ker mu jemlje svobodo in mu ne prizna njegovih pravic.

IX. Apostolsko pismo mehiškemu škofom „NOS ES MUY CONOCIDA“ (28. 3. 1937) v zvezi s posebnim položajem Cerkve v Mehiki.

Morda je temeljna posebnost pisma v tem, da papež poudarja pravico do upora, kadar so prikrasane temeljne človeške in verske svoboščine. Pri tem poudarja, da je treba v takšnem upiranju uporabljati pravična sredstva in skrbeti predvsem za to, da se vzpostavi pravični red, ki prinaša mir.

Pij XII. (1939—1958)

I. Okrožnica „SERTUM LAETITIAE“ (1. november 1939) namenjena škofom v ZDA. To je prvo besedilo, upoštevano tudi v dokumentih II. vatikanskega cerkvenega zbora. Glavni poudarek je, da so dobrine najprej namenjene vsem ljudem na zemlji, šele na drugem mestu je zasebna lastnina.

II. Radijski govor za binkošti, 1. junija 1941. Papež našteva pravice na treh področjih: individualne, družinske in socialne pravice:

1. Področje uporabe dobrin/lastnine (človekova pravica do uporabe dobrin, socialna namembnost dobrin: pravica do osebne lastnine je podrejena namembnosti dobrin vsemu človeštvu, dostojanstvo človekove osebe, dolžnostjo države.

2. Področje dela (delo je osebno in potrebno, naravna pravica do dela, dolžnost organizirati delo, ki jo imajo delavci, delodajalci in država).

3. Področje družine in njenih pravic.

III. Radijski govor za božič leta 1942 govori o miru in spoštovanju človekovih pravic.

IV. Radijski govor za božič leta 1944 govori o demokraciji.

Janez XXIII. (1958—1963)

Okrožnica „PACEM IN TERRIS“ (11. aprila 1963). Mir bo dosežen, kadar bodo resnično upošteevane in spoštovane **resnica, pravica, solidarnost in svoboda**. Na svetu je treba uveljavljati tisti red stvari, ki ga je postavil Bog. Človeško dostojanstvo sloni na dejstvu, da je človek subjekt, ki mora stalno bdeti nad tem, kakšen mora biti, na kakšen način se mora uresničevati, da bo ostal v skladu s svojo najglobljo naravo. Človekove pravice so razdeljene v štiri skupine: pravica do bivanja, pravica do potrebnih sredstev za življenje, pravica do moralnih in kulturnih vrednot (pravica do resnice, do svobode misli, do dobrega imena, do lastnega prepričanja, do informacij), pravica do svobodnega izpovedovanja vere po vesti.

Človekove pravice na 2. vatikanskem cerkvenem zboru: Predvsem pastoralna konstitucija „GAUDIUM ET SPES“.

„Poudarki v 7. poglavjih so naslednji: osnovne človekove pravice, pravice posameznika kot socialnega bitja, pravice posameznika kot človeka, ki živi v družini, pravice posameznika kot delavca, pravice posameznika kot politič-

nega subjekta, pravice človeka kot člana mednarodne skupnosti, pravice na področju vere.

Pavel VI. (1963—1978)

Našo temo je omenjeni papež obdelal na petih področjih: pravice in dolžnosti v razmerju do miru na svetu, sodelovanje med vsemi ljudmi na svetu, pomoč žrtvam, kršitev pravic, ekumensko delo, potovanja.

Okrožnica „OCTOGESIMA AD-VENIENS“ (1971) ob 80-letnici „Rerum novarum“.

Okrožnica „Populorum progres-sio“, v kateri papež povzema pravico narodov do razvoja. Pri tem poudarja, da je treba podpirati na poseben način tiste narode, ki so slabotnejši, da se bodo mogli primerno razviti in zaživetj človeka vredno življenje.

Janez Pavel II. (1978)

Če bi hoteli natančno govoriti o socialnem učenju sedanjega papeža, bi to samo po sebi zahtevalo niz predavanj, kajti med njegovimi številnimi apostolskimi potovanji poleg oznanila odrešenja, ki ga Kristus prinaša na svet, sta prav socialno vprašanje in pravičnost iz vseh zornih kotov glavni temi njegovih govorov. Omenimo le okrožnico „SOLICITUDO REI SOCIALIS“, v kateri se posveča sodobnim problemom na socialnem področju, odgovornost vseh za vse, posebej razvitih za nerazvite, in opozarja na glavne probleme sodobnega sveta. Borut Košir

Izjava SLS ob letu slovenske demokracije

Slovenci z veseljem in z zaupanjem spremljamo dogodke, ki približujejo Republiko Slovenijo državni samostojnosti in suverenosti. Zavedamo se, da ideja narodne samobitnosti izhaja iz naravnega in krščanskega pojmovanja, ne iz marksističnega internacionalizma.

Iz zdomstva pozdravljamo pogum in zavzetost tistih rojakov, ki so se ob razkrajanju komunističnega sistema odzvali klicu svoje vesti in stoletnih narodnih teženj ter prijeli po volji ljudstva za krmilo republike. V težkih časih, pred katerimi stoji naša domovina, slovenska demokratična vlada potrebuje in zasluži odločno podporo vseh svobodoljubnih rojakov.

Medtem ko se večji del državljanov slovenske republike, po dolgih desetletjih totalitarnega režima, polagoma privaja demokratičnemu načinu življenja, na slovenskem obzorju vendarle ni vse jasno in razveseljivo. Ob razumevanju težav in preizkušenj, pred katere je postavljen naš narod, in iz iskrenega spoštovanja do naporega dela mnogih požrtvovalnih rojakov se kot Slovenci in kot demokrati ob nekaterih pojavih sprašujemo:

— Kako je mogoče, da nekateri člani demokratskega parlamenta še branijo rdečo peterokrako zvezdo in zagovarjajo njeno mesto na narodni zastavi? Mar res ne vedo, da gre za simbol boljševidske revolucije in sovjetskega imperializma? Medtem ko drugod trgajo rdeče zvezde z zastav in s tem zavračajo obdobje totalitarnega nasilja, se Slovenci sprenevedamo. Tu ne gre za nevednost ali za nepoznanje lastne zgodovine, temveč za načrtno ohranjanje zgodovinske prevare.

— Nerazumljivo je, da pripravljajo nekateri letos, po javnem odkritju zločinov v Rogu, na Teharjah, v krimskih jamah, in neštetihi skritih grobiščih, praznovanje obletnice ustanovitve OF. Kako je mogoče slaviti ustanovitev organizacije, ki je bila zamišljena in izpeljana kot orodje komunistične partije za revolucionarni boj in doseg totalitarne oblasti med Slovenci? Kako morejo vabiti k temu slavju katoličane, katerih prednike so z njihovimi duhovniki vred mučili in morili ter jim jemali dobro ime v imenu iste OF, še predno se jim je

kdo uprl? Ali morda še vedno računajo na moč prevare in strahu, ki so ju znali desetletja vlivati v podzavest našemu narodu?

— Prav tako je nerazumljivo, da mnogi rojaki obsojajo genocid nad domobranci in ostalimi nasprotniki komunizma, istočasno pa se obnašajo, kot bi šlo za dejanja, ki jih ni zakrivil nihče. Pri tem ne gre za vprašanje kazni, marveč za pravno obsodbo zločina. Mar naj bo Slovenija še naprej brezpravna dežela neodgovornih ljudi?

— Tudi za gospodarski in družbeni polom „samoupravnega sistema“, katerega posledice bodo nosili še mnogi rodovi, ni nihče odgovoren. Tega ni več mogoče opravičevati s krilatico o „zgodovinski nujnosti“!

— Ni si mogoče predstavljati družbene presnove brez temeljite spremembe šolstva. Nerazumljivo je, da nekateri od teh, ki so sprejeli odgovornost za to področje, mislijo, da bodo včerajšnji aktivni nosilci totalitarne oblasti danes mogli vzgajati rod zavednih Slovencev in demokratov. S svojo popustljivostjo in nedoslednostjo ustvarjajo plast oportunistov, ki so najslabši element vsake družbe.

— Kako je mogoče, da se ob sedanji svobodi le malo kdo spomni na prva desetletja komunistične strahovlade na Slovenskem? S plašcem „stalinizma“ ni mogoče zakriti moralnega in tvarnega nasilja tistih let. Ne sme izginiti spomin na obdobje ovaduštva, preganjanj, zaporov, mučenj, krivih obsodb, razlastitev, moralnega kvarjenja mladine in boljše vizacije javnega mnenja. Škode, storjene v teh letih, ne bo lahko popraviti, a bi bilo potrebno in prav, da bi se je zavedali v vsej razsežnosti. Kako naj sicer tudi novi rodovi odkritosrčno sklepejo: Nikdar več!

— Nerealno je misliti, da je mogoč obstoj demokracije brez svobodnih in idejno jasnih sredstev javnega obveščanja. Resničen pluralizem je mogoč le med samostojno mislečimi in pravilno informiranimi državljani.

Prav tako ni mogoč obstoj in razvoj demokratične družbe ob nezakriti mreži agentov nekdanje tajne policije.

— Krilatice o „revanšizmu“ ne bi smela hromiti oblasti ob prizadevanjih za doseganje pravičnosti na vseh področjih slovenske družbe.

— Kako je mogoče, da še vedno obstajajo seznam osumljenih zdomcev, katerih bivši totalitarni režim v štirih desetletjih ni mogel obsoditi?

— Ne razumemo, kako nekateri vidni rojaki iz matične Slovenije,

medtem ko občudujejo slovenstvo, ki živi desetletja v vrstah politične emigracije daleč od domače zemlje, istočasno ne cenijo ustanov in ljudi, ki so to slovenstvo varovali in gojili. Izogibajo se stikov z izvoljenimi predstavniki naših krovnih organizacij. Ali res še verjamejo klevetam o izdajalcih? Ali so mar pripravljeni na spravo le s tistimi domobranci, ki trohne nezaani po slovenski zemlji? Ali mislijo, da bosta dosedanja SIM in nova struktura SSK mogli nadomestiti življenje, ki ga črpa rod nekdanjih beguncev iz ljubezni do slovenstva, iz zvestobe svojim rajnim in iz zavesti poslanstva? Ali ne bi mora povezava med rojaki, ki si jo vsi želimo, upoštevati izkušnje že obstoječih zdomskih ustanov?

— Zakaj je vprašanje dvojnega državljanstva in državljanskih pravic Slovencev v svetu tolikim vodilnim političnim delavcem v domovini še vedno le prazna beseda?

Slovenski narod doživlja v zadnjem letu težko pričakovane, a nesluteno globoke pretrse. Kot vse, kar je vredno, tudi slovenska demokracija ne bo zastoj, zato trpljenja in naporov ne bo manjkalo. Preosnova slovenske družbe, tudi v lastni državi, bo morala biti temeljita in bo morda počasnejša, kot bi si želeli; zahtevala bo od nas in od vseh rojakov dobre volje, predvsem vztrajnosti. Poj stoletja zmot in nepreglednih krivic ne bo mogoče odpraviti in poravnati v kratkem času.

Res, težko je, ko človek plava proti toku in zagleda breg, pa hkrati uvidi, da ta ni tako blizu, kot je upal. Malodušje bi pomenilo v takem primeru smrt. Vztrajati je treba!

Slovinci v svetu, ki smo se nad štirideset let združevali okrog demokratičnih in krščanskih vrednot slovenstva, moramo ostati tesno povezani. Vztrajali bomo skupaj z vedno bolj številnimi prijatelji v domovini in pomagali pri moralni obnovi slovenske družbe. Medtem pa se smemo zanašati le sami nase, drug na drugega in na Boga, kot smo to vedeli in delali od tistih časov, ko smo se uprli komunizmu in se odločili za svobodo.

V zdomstvu, 1. marca 1991.

Načelstvo SLS.

Temelj narodne preнове

ODLOČITEV ZA RESNICO

Človek kot tvarno in duhovno bitje ne bo zadostil svoji notranji potrebi le z osnovno odločitvijo za vrednoto življenja. Hotel bo več. Svojemu življenju bo iskal smisel. Hotel bo spoznavati resnico o sebi in o svetu. Iskal bo resnico o vsem, kar ve in sluti.

Zgodovinska resnica

Proti resnici je bilo v našem narodu storjeno nešteto krivic in pojem resnice je v javnosti zbledel. V nekadaj resnicoljubnem ljudstvu se je v veliki meri posrečil sklep OF iz leta 1946, da je potreba spremeniti narodni značaj; spremenili so njegov odnos do resnice. Predolgo je bila laž sprejeta kot veljavno sredstvo za obvladanje javnega mnenja, da ne bi pustila za seboj globokih ran v osebnem in družbenem življenju.

Sistem, ki je zavladal Sloveniji prav kakor velikemu delu srednje in vzhodne Evrope, se ni posluževal laži slučajno, temveč načrtno. Če je bilo v tem družbenem sistemu kaj znanstvenega, je bila to znanstveno pripravljena in širjena laž. Prezir do resnice se je kazal ne le v revolucionarni propagandi med vojno, temveč je bil vsakdanje orodje totalitarnega režima, kateremu naj bi bilo dovo-

ljeno vse, z izgovorom, da je nosilec zgodovinskih nujnosti. Na ta način so s filozófsko zmoto in z namerno lažjo ubijali dan za dnem v posameznikih ne le spoštovanje do resnice, marveč smisel za resničnost. Pri mnogih so dosegli, da dvomijo o možnosti kakršnekoli objektivne resnice. In v tej točki, kjer se stikata izvotljeni dogmatizem pretekle zmete z racionalističnim relativizmom prihodnosti, je drugo področje, kjer se bo odigraval boj za slovenski moralni prerod. Zaupanje, da obstaja neka resničnost, je prvi korak k spoštovanju resnice.

Sprejetje resnice o sebi

Iskanje, spoznanje ter sprejemanje resničnosti se pričinja pri sebi. Ko sprejem svoje življenje, pričujem dojemati in sprejemati z njim povezano resničnost. Sem človek. Fant sem ali deklica, možki ali ženska, član sem družine, ki mi je bila dana. Sem sin ali hči nekega očeta in neke matere, ki nista popolna, a sta pri vseh nepopolnostih moja edina in nenadomestljiva starša. Skušam ju ljubiti in razumeti, prav kakor to poskušata tudi ona mene. Ne posreči se nam vedno in marsikdo zavrže svoje starše in s tem bistveni del svoje resničnosti. Tudi starši beže včasih pred danostjo, ki jo predstavlja ta ali oni otrok.

S tako odločitvijo stopajo, eni in drugi, iz realnega življenja na pot utopije in skritega duševnega trpljenja pa tudi vedno novih dvomov in negotovosti.

Resnica o bližnjih

Le ko sprejme človek nepopolnost najbližjih in najdražjih, zasedra svojo ljubezen na trdna tla realnosti. Česar nimajo moji najbližnji, starši, bratje in sestre ali življenjski drug, morda lahko posredujem jaz, ki se sam zatekam k njim, da mi pomagajo pri mojih pomanjkljivostih. Spoznam, da se lahko dopolnjujemo, a da je brezplodno zahtevati od nekoga, da bi dal, česar nima. V naši moči je dajati in hvaležno prejemati, ne moremo pa zahtevati od nekoga, da bi dal, česar nima. V naši moči je dajati in hvaležno prejemati, ne moremo pa zahtevati, da bi nam drugi z ljubeznijo dajali ali nas razumevali. Zato smo tem bolj hvaležni, kadar naletimo na koga, ki nas razume ali vsaj poskuša razumeti.

Ta, prva spoznanja družbene stvarnosti okrog nas drže kasneje za vse družbene odnose. Družina je namreč prva in najtemeljitejša šola človeških odnosov. V družini se pričenjamo srečavati z realnostjo, ki je zunaj mene pa tudi v meni. Naučim se spoznavati krepkost in šibkost, upanje in razočaranje, velikodušnost in sebičnost. Tudi z narodom se srečam po družini.

Sprejetje svoje narodnosti

Sprejetje svoje narodnosti je druga stopnja stika z realnostjo. Pripadati narodu daje občutek moči, a nalaga odgovornosti. Slabič bo tu okleval: le zakaj sprejemati nase še neke dodatne obveznosti? Odgovor pa je vedno isti: čim globlje se spuščam v spoznavanje in sprejemanje stvarnosti, bolj se krepi in rastem, čeprav me pri tem obdaja tesnoba pred lastnimi omejitvami in slabostmi. Kmalu spoznam, da mi preostane tudi na tem področju le sprejetje stvarnosti ali beg pred njo.

Tako postaja laže razumljivo, kaj je pomenil Jakovu boj z angelom. Postal je borilec z Bogom, a se ni boril proti Njemu. Šlo je za boj z Vrednoto, ki jo je zaslužil in jo hotel osvojiti, imeti zase, dokler se ni zavedel, da ga Ta neskončno presega.

Stvarnika in stvarstvo sprejme človek le potem, ko se je odrekel skušnjavi bega. Nasprotje bega pa je boj. „Nebeško kraljestvo si s silo utira pot in samo močni ga osvajajo“ (Mt 11, 12), nas opozarja Sveto pismo. Vendar to ni boj na življenje in smrt, marveč z resničnostjo, ki jo zaznavamo v sebi in okrog sebe. Zahtevnost tega boja daleč presega tisto moč, o kateri mislimo, da jo imamo. Le s časom spoznamo, da skriva vsakdo v sebi še neke potencialne sile, ki se mu odkrivajo v teku tega, na prvi pogled neenakega, a za rast prepotrebne boja.

Ko sprejemem svojo narodnost,

z vsem bogastvom in težo preteklosti, z živom sedanjosti ter z negotovostjo, pa tudi z vsemi možnostmi prihodnosti, sem storil odločilni korak za razumevanje človeškega rodu. Kdor zbeži pred resničnostjo svojega narodnega občestva, ostaja drobec v množici in ne pripada nikomur, čeprav se skuša družiti z vsemi.

Ne pripadamo narodu, ki bi bil popoln ali ker bi bil boljši od drugih. Sprejemamo ga, ker je naš! Vsaka idealizirana predstava lastnega naroda (v pozitivni ali negativni smeri) nas oddaljuje od realnosti. Pripadamo narodu, takemu, kakršen je, v upanju, da bo po našem delovanju za spoznanje boljši. Vsaka laž o družinski ali narodni preteklosti onemogoča resnično poznanje in zato tudi možnost prave ljubezni do lastnega ljudstva. Lahko je imeti rad nekoga kljub napakam, če jih poznam, nemogoče pa je ceniti človeka ali skupnost, ki se dela drugačna, kot je. Od tod potreba po resnici tako v družini kakor v narodu.

Ali res mislimo, da smemo pričakovati v narodu prerod, če ne razčistimo resnice o naši polpretekli zgodovini? Ne gre, da bi pri tem zanikali osebni idealizem ali dober namen tistim posameznikom, ki so se prevarani borili na strani revolucije, vendar to ni dovolj, da bi moglo zakriti tragično resnico o tem, kar po krivici imenujemo NOB? „Po njih sadovih jih boste spoznali“ (Mt 7, 16) drži tudi

v tem primeru. V projektu partije je bil naš narod sredstvo za ureničevanje mednarodne utopije v srcu Evrope. Dokler ne ocenimo pravilno tega osnovnega namena komunistične revolucije, ne moremo presojati protirevolucionarjev in njihove samoobrambe. Brez pravega poznanja skupne preteklosti ni mogoče postavljati trdnih temeljev narodni prenovi.

Resnica ni relativna

Ker različni ljudje gledajo na preteklost in marsikdaj celo na sedanjost različno, ni redka skušnjava, da bi mislili, kakor da resnice ni, da nam je nedosegljiva ali da je o isti stvari lahko več resnic. Tako mišljenje zavaja v brezizhodni relativizem, ki grozi tudi sodobni slovenski družbi.

Res, lahko je več pogledov na isto resnico, a resnica je vendarle le ena, ker je po definiciji odsev resničnosti. Zato vsak, ki se poglablja vanjo ali odkrito priča svoje doživetje, doprinaša k celotnejšemu, boljšemu poznanju iste, neizmerno pestre realnosti. Kdor pa dvomi, če ljudi le na enem področju, v obstoj neke resnice, se predaja dvomu glede vsake resničnosti. Od tu pa do usodnega bega iz realnosti je en sam korak.

Seveda resnica ni vedno razvidna na prvi pogled, čeprav je preprosta. Spoznavanje zahteva skoraj vedno — napora. Ena od najtežjih posledic marksističnega obdobja ne bo zabloda teoretičnega materializma, marveč brezbriz-

nost, dvom in lagodnost praktičnega materializma ter relativizma. Človek, ki je zadovoljno verjel uradni propagandi, se bo težko odločal za iskanje resnice, in kdor je zaupal v nezmotljivost države, bo težko našel pot do naporne vere o nezmotljivi varnosti božjega razodetja. Do teh spoznanj bo prihajal verjetno le počasi in s trudom; velikim resnicam se bo približal po poti sprejemanja neposredne resničnosti.

Resnica na področju znanosti je del resničnosti in kritičnost na tem področju je dobra šola proti zmotam vseh vrst. Spoštovanje globoke resničnosti v naravi ne more biti nikdar v nasprotju z metafizično resnico. Postane pa tudi jasno, da med zmoto in resnico ne more biti govora o kaki spravi. Strpnost je potrebna med ljudmi različnega mišljenja, sprava pa med osebami, ki se kesajo prizadetih krivic in ki si jih odpuščajo. Med resnico in zmoto pa zija nepremostljiv prepad.

Strah pred resnico

In vendar je v naši družbi strah pred resnico tako razširjen, da ne moremo mimo njega. Pojem resnice je tako poveztan v mišljenju nekaterih rojakov s pojmom nestrpnosti, da kaže spregovoriti o tem vsaj nekaj besed.

Kristjanom radi očitajo nestrpnost do drugače mislečih, ker trdimo, da naše versko spoznanje odgovarja resnici. Če je očitek nestrpnosti kdaj upravičen, je to ta-

krat, kadar sami ne ločimo med krepostjo strpnosti in slabostjo brezbriznosti. Ker je že navada, da nas ožigosajo kot „fanatike“ ali „fundamentaliste“, če ne kimamo vsakemu, ki razlaga svojo življenjsko modrost, čeprav je v nasprotju z našim pogledom na svet, se radi zatekamo v molk. S tem pa smo v navzkrižju s temeljno zapovedjo krščanstva.

Skušnjava, da bi pustili ob strani kočljivo vprašanje resnice ter poskušali „nevtralnno“ ostajati „čistih rok“, najde svoj odgovor v ostrih Kristusovih besedah: „Kdor ni z menoj, je zoper mene; in kdor ne zbira z menoj, raztresa.“ (Mt 12, 30) Knjiga Razodetja pa dopolnjuje isto misel z nič manjšo silo: „Tole govori Resnica... Poznam tvoja dela... Ker si mlačen in ne vroč in ne mrzel, te hočem pljuniti iz svojih ust.“ (Rz 3, 15, 16) Ni drugega izhoda! Naloga pričevanja, ne glede na okoliščine, je s krščanstvom neločljivo povezana.

Pa tudi na to ne bi smeli pozabiti, kar nas uči stara modrost in žal tudi sodobna vsakodnevna izkušnja, da kdor omalovažuje en zločin, vabi k uresničenju drugega. Isto velja tudi za omalovaževanje zmot.

Spoštovanje do bližnjega, ki nam ukazuje, da smo strpni do ljudi drugačnega mišljenja in življenja, mora dopolnjevati ljubezen do resnice. Obe nam prepovedujeta brezbriznost. Le kdor pozablja na ljubezen do bližnjega, je lahko fa-

Proslavljanje 50 - letnice OF - neutemeljeno

OF JE BILA LE TROJANSKI KONJ

Že lani proti koncu leta smo slišali iz Slovenije, da se nekdanji partizani, združeni v Zvezi borcev (ZB), prizadevajo, da bi naj vsi Slovenci dali priznanje OF in njenemu „narodno-osvobodilnemu boju“ proti okupatorju. Prišli so na dan s predlogom, da naj bi 50-letnico ustanovitve OF slovenska država uradno proslavila in da naj bi uvedla celo poseben državni praznik 27. aprila. Pri tem navedejo razlog, da je OF tedaj združila za boj proti okupatorju vse Slovence. Bivši partizani torej želijo, da naj bi Slovenci gledali v njih le bojevnike proti okupatorju, pri tem pa naj bi bilo pozabljeno, da so bili partizani nosilci in izvrševalci komunističnega nasilja in terorja po vsej Sloveniji, še posebno pa na Notranjskem in Dolenjskem.

matik, a nič manjšo krivdo nosi, komur ni mar, da bi bližnji resnico spoznal. Prava strpnost se kaže v načinu, v pristopu k bližnjemu in k resnici. Sodobni agnostiki in relativisti se tedaj lahko branijo krščanske resnice, ni pa se jim bati krščanske prisile, če smo v svojem krščanstvu dosledni.

Marko Kremžar

Naj bivše partizane spomnimo na njihovo nasilje in teror v maju, juniju in juliju 1942, ko so na „osvobojenem ozemlju“ (kjer so Italijani opustili manjše posadke) partizanski komandanti nastopali kot mogočni vojvode in mogočni paše ter uničevali — ne okupatorja, ampak slovenske politične in idejne nasprotnike. Celo zgodovinar Ferenc, človek njihovega mišljenja, prizna 300—350 žrtev tega paševanja, med njimi cele družine in 13 duhovnikov. Ko pa je bila res potrebna borba proti okupatorju v času hude in brezobzirne italijanske ofenzive na Notranjskem in Dolenjskem od srede julija do novembra 1942, niso bili partizani sposobni kakorkoli to ofenzivo ustaviti. Takrat se ni skrilo v podzemno skrivališče le politično vodstvo OF in KP, ampak tudi partizansko vojaško poveljstvo. Pri tem je pustilo, da se je vsak partizan reševal, kakor je vedel in znal. Pa prepustilo na milost in nemilost italijanske soldateske civilno prebivalstvo (cf. Stalinistična revolucija I., str. 239). Da se umakne politično vodstvo, je sprejemljivo. Da pa se tako umakne tudi vojaško poveljstvo, je vse graje vredno. Zato dajem prav mnenju tistih, ki pravijo, da od tistega časa naprej OF ni bila več upravičena do svojega naslova in ne do pisanja o narodno-osvobodilnem boju (NOB).

Podobno partizani niso bi i sposobni niti delno ustaviti nemško ofenzivo v jeseni 1943 na Primorskem in prav tako ne v Ljubljanski pokrajini.

V času italijanske okupacije morejo bivši partizani pokazati na en sam malo večji vojaški uspeh, uničenje fašističnega bataljona v Jelenovem žlebu zahodno od Ribnice marca 1943. Vsi drugi spopadi z Italijani in Nemci so bili le praske in največkrat neemisleno izzivanje. Skoraj vedno ponoči, podnevi pa so prebivalci kraja kruto občutili okupatorjevo maščevanje (na pr. v Dražgošah in streljanje talcev). — Podobno je bilo v času nemške okupacije na Primorskem in v Ljubljanski pokrajini. Sicer je bilo veliko bojev med partizani na eni strani in na drugi domobranci, četniki in Nemci, a za daljši čas partizani niso osvobodili niti enega kraja. In osvobojenega ozemlja niso dosegli. (Zavzetje Trsta po 4. jugoslovanski armadi ter sremsko fronto in končno nemško predajo 3. armadi na Štajerskem ne štejem kot partizansko dejavnost. Kajti to sta bili dve redni armadi, organizirani že po zakonu o mobilizaciji, in obe sta prodiralj z juga. Njima so se morali slovenski partizani le pridružiti, kar je povzročilo veliko nejevoljo v 14. partizanski diviziji na Koroškem.)

Bivše partizanske borbe je treba spomniti na dvakratni dogovor o nenapadanju med OF ter Nemci. Prvi je bil 4. julija 1944, menda

v bližini Postojne. Ravno zaradi tega dogovora Rupnikov udarni bataljon ni smel iz Rakeka iti na pomoč domobranski posadki na Črnem vrhu, ker bi pri tem moral prestopiti mejo Ljubljanske pokrajine, ki pa zanjo dogovor ni veljal. In prav tako je bilo sklenjeno premirje med partizani in Nemci na sodišču v Bovcu. Tam pravzaprav dvakrat 1943 in 1944 v jeseni. Partizani so se obvezali, da ne bodo napadali železniške proge Trbiž-Laški Viden (Udine). — Kaj podobno so se Titovi zastopniki v marcu 1943 v Zagrebu dogovorili z nemškimi predstavniki glede izmenjave ujetnikov, kar so seveda komunisti prikrivali še dolga leta po končani vojni. Pred nekaj leti pa so angleški zgodovinarji odkrili, da so takrat partizanski zastopniki Nemcem ponudili vojaško sodelovanje proti Angležem in Amerikancem, za primer da bi se ti izkrcali v Dalmaciji. Takrat so ti zastopniki dali Nemcem tudi vedeti, da so njihov glavni sovražnik četniki. Tudi v Sloveniji so bili za komuniste glavni sovražniki vaški stražarji in domobranci.

Če bi šlo komunistom pri ustanovitvi OF predvsem za borbo proti okupatorju, potem bi bili pripravljeni stopiti v skupen vsenarodni odbor vseh političnih, telovadnih in kulturnih organizacij, ki bi usmerjal vso dejavnost proti okupatorju. Tako je bilo v Italiji in v Franciji. Namesto tega pa je slovenska KP 16. septembra 1941 na širšem shodu OF brez opozicije

dosegla sklep, da bo vsakdo, ki bo skušal organizirati odpor proti okupatorju izven OF, kaznovan s smrtjo. S tem so slovenski komunisti odpor proti okupatorju monopolizirali. To je bila dejansko uzurpacija oblasti, ki je bila možna le pod tujo okupacijo.

Če je šlo OF, dejansko Komunistični partiji predvsem za upor proti okupatorju, zakaj je bilo potem potrebno, da so vosovci v Ljubljani in partizani na deželi pobili vsaj 1000 mož in žena, preden so se začele vaške straže. Saj je ravno zaradi tega nasilja prišlo do samoobrambe. In dalje, zakaj je bilo potem potrebno pobiti 400-500 četnikov in vaških stražarjev po porazih v Grčaricah in na Turjaku? Predvsem pa, zakaj je bilo potrebno po končani vojski pobiti čez 10.000 domobrancev in na stotine drugih fantov in mož, ko ni bilo več okupatorja? Zastonj se trudijo levičarski zgodovinarji, časnikarji in govorniki prepričati kogarkoli, da je bil ta pomor potreben zaradi grozečega spopada med Angleži in Titovima armadama na Primorskem in na Koroškem. Kdo naj bi verjel, da je bilo zato potrebno pokončiti razorožene in neorganizirane ter do dna razočarane nad Angleži in moralno strte domobrance? Samo cinik je zmožen takega opravičevanja. In žal tudi nekateri slovenski zgodovinarji, na pr. dr. Biber. Tako opravičilo so nam navajali tudi Titovi konzuli po svetu. Slovenski komunisti so pobili domo-

brance samo zato, da so se znebili idejnih in političnih nasprotnikov.

In sedaj nekaj zgodovine. Dne 26. aprila (ne 27.!) se je na povabilo KP Slovenije zbralo v vili literarnega kritika Josipa Vidmarja osem ljudi: trije komunisti (B. Kidrič, Zihrel in Bebler), trije kulturniki (J. Vidmar, F. Kozak, prof. Šturm), zastopnik levičarskih Sokolov (sodnik Rus) in zastopnik krščanskih socialistov (Tone Fajfar). Samo ta je bil delavec, a še ta ne več ročni delavec, ampak urednik tednika Delavska pravica. Torej sedem intelektualcev in en delavec. Ti možje so med štirimi stenami ustanovili Protiimperialistično fronto slovenskega naroda, ki naj bi bila prvenstveno naperjena proti Angležem in Amerikancem, ne pa proti Nemcem, ker je tedaj še bil v veljavi Hitler-Stalinov pakt. Značilno pa je bilo, da KPS te fronte ni naznanila javnosti s kakim letakom. Vse letake tistih šibkih dveh mesecev od 26. aprila do 22. junija je podpisala KPS ali KPJ. Knjigi **Dokumenti ljudske revolucije I.** in **Ljubljana v ilegali II.** ne navajata nobenega letaka s podpisom Protiimperialistična fronta. — Prav tako širša slovenska javnost ni zvedela, da je šele na dan nemškega napada na Sovjetsko Rusijo centralni komitet KPS ustanovil Osvobodilno fronto (OF), ki naj bi bila naslednica Protiimperialistične. V letih po vojni je Kardelj pisal, da je bil čas Protiimperialistične fronte uporabljen predvsem za notranjo

konsolidacijo skupin, ki so se pridružile komunistom za to fronto. In zapisal je tudi, da so bili s tem dnem (22. junij) izpolnjeni objektivni pogoji za upor proti okupatorju. Torej ne v času nemškega napada na Jugoslavijo, ampak že prvi dan nemškega napada na Sovjetsko Rusijo!!! (Angleški zgodovinar Walter Robertson pripoveduje v knjigi *Tito, Mihailović and Allies*, da vodilni jugo-komunisti neradi slišijo, če jih kdo spomni, da je bila zanje Sovjetska Rusija važnejša kot Jugoslavija.) Slovenska javnost je zvedela za OF s Kidričevim letakom 11. julija (1941).

Poleti 1941 in do srede 1942 je komunistična propaganda venomer ponavljala, da je poleg štirih ustanovnih skupin v OF še 14 drugih in da je tako ves slovenski narod po svojih predstavnikih zastopan v OF. A nobena teh skupin ni presegla števila sto. Razen treh, le po nekaj desetih. Ministrska skupina na pr. le tri člane: Serbec, Marušič in Novak. V OF ni bilo predstavnikov večinske SLS, ne predstavnikov liberalne JNS, ne Slovenske legije, ki je predstavljala za slovenske razmere veliko organizacijo Slovenskih fantov, ne večinskega dela Sokolov in ne liberalne Mladinske delovne skupine. V OF ni vstopil ugledni dr. Gosar in ne prof. Jakob Šolar, čeprav sta se Vidmar in B. Kidrič posebej prizadevala za njun pristop. Slovenski komunisti so dobili v OF le obrobne disidentske

frakcije večinskih političnih in telovadnih organizacij. Zato je bila OF v veliki manjšini. Slovenski komunisti so si prizadevali, da pridobe čimveč malih skupin predvsem zato, da bi zakrili uzurpacijo oblasti, sklicujoč se na koalicijo s temi skupinami. A ta je bila le navidezna, ker so komunisti sprejemali v OF predstavnike raznih skupin kot posameznike. Zato so po dveh ali treh mesecih izključili iz OF Staro pravdo, ki je vztrajala na tem, da je v OF pristopila kot skupina.

Vsaka sled koalicije v OF pa je izginila, ko so komunisti z Dolomitsko izjavo prisilili krščanske socialiste, ki so v prvem letu (1941) dali največ partizanov, da so se morali odpovedati vsaki politični dejavnosti in organizaciji za v prihodnje, to je za čas po vojni. OF je tedaj postala monolitna in istovetna s Komunistično partijo. A kljub temu partijskemu zatoru sleherne koalicije v OF si upajo bivši partizani v Zvezi borcev trditi, da je OF povezovala vse Slovence brez razlike. Za tako trditev je potrebna precejšnja mera cinizma.

Kot rečeno, OF je bila v manjšini. To dokazuje tudi število vaških stražarjev, ki jih je bilo „dvakrat več kot partizanov“. Tako bremo v knjigi *Narodnoosvobodilna vojna na Slovenskem 1941—1945*, na str. 440/41.

Zakaj so slovenski komunisti kljub temu zmagali ob koncu vojne, o tem bi bil potreben daljši

Pridi, zvezda

Kdor je po vojni potoval z vlakom v Trst, je ob vstopu v mesto, v Barkovljah, lahko prebral na steni neke hiše velik napis z apnom: PRIDI ZVEZDA.

Takšen zanosen vzklík je v osvobodilni evforiji mogla napisati samo strpinčena slovenska roka.

To je bil več kot klic po nacionalni osvoboditvi, več kot klic po družbenem prerobenju: bil je klic po nebesih na zemlji.

Pridi, zvezda ... Pridi, svoboda, pravica, enakopravnost, mir, sreča, zdravje, ljubezen, blaginja, življenje brez bolezni in staranja, ja, nesmrtnost na zemlji ...

Danes tudi kamni vedo, po čem je roka, ki je zapisala tiste besede, dejansko klicala, ne da bi se zavedala.

Pridi, politična diktatura, enopartijski sistem, tajna policija, pridite pokoli, teror, revščina ...

Peterokraka zvezda ...

sestavek. Le to značilnost njihove revolucionarne dejavnosti naj tu omenim, da je potekala ves čas v znamenju zadnje etape leninistično-stalinistične teorije, kako dobiti oblast brez sleherne opozicije. „Narodnoosvobodilna borba“ proti okupatorju je bila za komuniste le sredstvo za doseg političnega cilja, za mnoge narodno zavedne Slovence pa gotovo privlačna.

Janez Grum

Kadar zadnje čase prihajam v Slovenijo, me zmeraj nanovo začudj tudi PRIDI na kapah miličnikov (tudi te besede, namreč **miličniki**, moj primorski želodec ne more prebaviti — v predvojni Italiji je bila **Milizia volontaria sicurrezza nazionale** — MVSN — obo-rožena sila fašistične stranke ...).

Le kaj čakajo ti naši demokrati, ki so vsaj formalno na oblasti, si pravim. Saj je zvezdo odpravila celo Bolgarija, v sami senci Sovjetije — naj Slovenijo prehití celo Albanija?

Če pa vzamem v roke ljubljansko časopisje, vidim, da se najdejo ljudje, ki hočejo zvezdo ohraniti kot narodni simbol celo na zastavi.

Vendar se je Stalinova zvezda preveč spečala s krvjo in nasiljem, preveč je na njej strnjene-ga sovražstva, da bi mogla biti slovenskemu narodu simbol česa drugega kot njegove babilonske sužnosti.

V Trstu, konkretno, simbol pre-topitve tisočev stalinističnih Slo-vencev v italijanstvo.

Ne vlačimo zvezd iz njihovih čistih astronomskih dalj v simbo-liko naših klanj.

Če že kličemo kakšno zvezdo, kličimo raje ono drugo zvezdo, ki je kazala proti Betlehemu, h Kne-zu miru.

Zvezda, čudovita reč in čudovi-to ime v razponu naših človeških noči, je vredna višje simbolike, kot je simbolika neke brodolomske Partije.

Alojz Rebula

Kdaj so se začela svinčena leta?

Turški časi, tam v mrču stoletij... Trume dirjajočih konj, bliškanje handžarjev, preplah od vasi do vasi...

Kako bi človek hlastnil po spominih kakšnega tedanjega podeželskega župnika, ki bi bil doživel tisto turško drajno! Na primer, če se malo prepustimo fantaziji: kako so ga odpeljali Benečani, kako se je potem vračal srečen v svojo vas, prepričan o mirni prihodnosti v svobodi, pa so se pripodili Turki, komaj je začel zbirati material za cerkev, ga odpeljali...

Takšne knjige človek ne bi bral, ampak bi jo jedel, tudi če ne bi bila napisana z kdove kakšno literarno prefinjenostjo. Posebno če bi bil to duhovnik, ki bi šel skozi tiste grozotnosti v svetlobi svoje evangeljske duše, ki bi se v temni ječi stegoval k lini, da bi zmolil kaj iz brevirja, ki bi se mu, izčrpanemu od mraza in trpljenja, ob rožnem vencu mešale skrivnosti te molitve...

Toda kaj sem zapisal? Kako bi takšno knjigo požiral? Saj vendar jo, v teh zimskih dneh, da mi slastno hrusta pod zobmi. Če spomini niso iz turške drajne, so pa iz socialistične.

Namesto izgnanstva na Beneškem imaš tukaj eksil na Madžarskem, namesto turških konj imaš moderne avte, namesto handžarjev pištole, namesto Turkov udbovce. Namesto turške vozove imaš so-

cialistično samico brez svetlobe, s temperaturo pod ničlo, z golo desko za ležišče, kjer se mesece ne preoblečeš...

Namesto Turka, ovenčanega s turbanom, imaš Slovenca, ovenčanega s cinizmom javnega tožilca, ki ti reče, katoliškemu duhovniku sredj Prekmurja:

„Če niste krivi po črki zakona, ste pa krivi po duhu zakona...“

(Lojze Kozar, Neuničljivo upanje, str. 122, Mohorjeva družba 1991)

Besede za v bron: vsa socialistična pravica je v njih. Še več: vsa socialistična perversnost. Saj tu je sprevržena beseda iz božje knjige: „Duh oživlja, črka pa ubija.“

To se je dogajalo v letu 1946, torej v drugem letu njihovega štetja.

Zato mi ob sintagmi „svinčena sedemdeseta leta“ gre na smeh: zares zapisati jo more ali cinik ali praznoglavec.

Za slovensko krščanstvo so se svinčena leta začela maja 1945, kolikor s svincem ni bilo obdarovano že prej. In Kozarjeva pripoved je blok iz tistih svinčenih plasti.

Literati so v tistem času na svojih kongresih trpeče razpravljali o tem, kako pri pisanju priti do tako imenovane umetniške distan-
ce.

Kongresi porodnic, ki so trpele

Kam naj pojdemo, Gospod?

V Parizu je začela izhajati revija z ambicioznim načrtom, da bi ogovorila Evropo po padcu komunizma. V uredništvu se je zbralo nekaj najslavitejših imen, kar jih premore svetovno pisanje. Naslov, ki si ga je revija nadela, pa ni nič ambiciozen. Lahko bi bil naslov kakega šolskega glasila: **La règle de jeu** — Pravilo igre. Ta skromnost seveda ne govori proti vsebinski kvaliteti revije. Lahko jo celo napoveduje.

Vsekakor — za kakšno pravilo igre gre?

Iz uvodnika, ki so ga podpisali trije uredniki — Bernard Henry Levy, Jean Paul Enthoven in Guy Scarpetta — lahko sklepamo, da gre za humanistično pravilo igre, to pa more sloneti na resnici in pravici: to se pravi na vrednoti.

Uvodnik torej, ki ga lahko kri-

od svoje slamnate nosečnosti. Komu je danes do branja tiste literature?

Lojze Kozar pa je brez estetičnih mrtvičenj, s preprostostjo resničnega, napisal knjigo, ki bo bolj kot katerikoli roman slikala drugo turško dobo slovenske zgodovine.

Slovensko krščanstvo jo bo lahko dalo na zlato polico svojih pričevanj.

Alojz Rebula

stjan prebere brez spotike. A ne brez kakega pomisleka.

„...Komunizem je bil še pred nekaj desetletji, preden se je po krivdi svojih „uresničevalcev“ spremenil v „moro“, sen ne le množic, marveč tudi številnih intelektualcev...“ je rečeno v uvodniku.

Resnica je, da je bil komunizem „mora“ že zdavnaj.

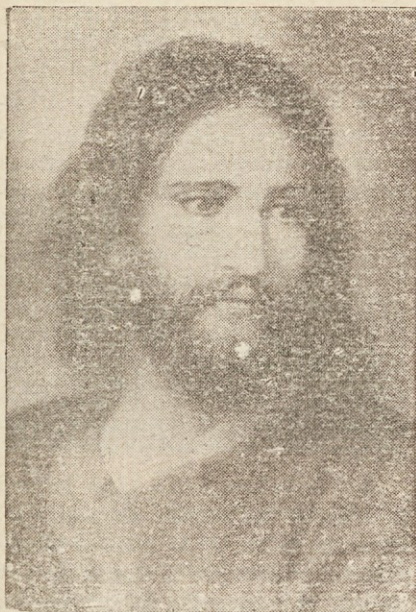
Dovolj je, če se spomnimo, kako je bil definiran v nekem znamenitem dokumentu katolike Cerkve: „Bistveno perverzen“. Po petdesetih letih je zgodovina postala demonstrator resničnosti tiste definicije.

„Razpad komunizma ni razpad v klasičnem smislu, marveč izvotlitev“ nekega obdobja... Nastala je zbežanost, ki kliče na pomoč... Nastajajo protisemitska gibanja, nacionalistična gibanja, poraja se populizem, ki se skuša zasidrati v praznini, v kateri zdaj tavamo... Takim pojavom je v pomoč odsotnost etike...“ je dalje rečeno v uvodniku.

Izvotlitev, zbežanost, praznina, odsotnost etike: mar ni za temi izrazi čutiti nekakšno nostalgijo po zarji, ki jo je prinašalo Marxovo sonce?

Nič novega za kristjana.

To grozo pred izvotlitvijo je začutil že Peter, apostol, ko je na izzivalno vprašanje svojega Učenika „Hočete oditi tudi vi?“ odgovoril: „Kam pojdemo, Gospod?“

Samo ti imaš besede večnega življenja.“

Nič novega tudi takšen poskus „čistega humanizma“, kakršen je ta, kjer v uvodniku Kristus ni omenjen niti kot ena referenčnih točk na obzorju duha.

Treba je reči, da se je takšnih aseptičnih humanizmov, ki ignorirajo Njega, ki se je sam označil kot Resnica, evropski človek najedel do sitega. Kaj pa, je takšen humanizem v svojem zadnjem jedru, je na Slovenskem prav učbeniško dokazal Josip Vidmar.

„Kam naj pojdemo, Gospod? Samo Ti imaš besede večnega življenja.“

Alojz Rebula
(Družina 7, 8, 9/91)

UMRLI DUHOVNIKI

P. Franček Čuček OFM Conv., rojen 1949 v župniji sv. Bolfenk v Slovenskih goricah, posvečen 1975, minorit, župnik pri Sv. Trojici v Halozah, je umrl 8. decembra 1990.

Franz Vrolih, rojen 1915 v župniji Spodnja Polskava, posvečen 1942 v Ljubljani, upokojeni župnik in dekan moravške dekanije, je umrl 23. decembra 1990.

Janko Raznožnik, rojen 1899 v Lescah pri Bledu, cistercijan, posvečen 1923 v Stični, nato inkardiniran v za. grebško nadškofijo, umrl v Ljubljani 25. decembra 1990.

P. Klemen Šmid OFM, rojen 1909 v Železnikih, posvečen 1982, med dru-

gim guardijan in rektor na Brezjah, nazadnje v šiški, je umrl 27. julija 1990.

Evstahij Kristanc SDO, rojen 1911 na Spodnjem Brniku, v duhovnika posvečen 1940 v Ljubljani, je umrl 27. januarja v Trsteniku pod Storžičem.

Msgr. Ivan Kretič, rojen 1911 v Tevčah v Vipavski dolini, posvečen 1935 v Ogleju, zadnja desetletja župnik v Devinu in zadnji 2 leti v pokoj v Gorici, je umrl 11. februarja.

P. Roman Tominec, frančiškan, rojen 1900 v Ljubljani, posvečen 1922, nad 30 let predavatelj na Teološki fakulteti za krščansko in liturgično umetnost, plodovit pisatelj in priljubljen dušni pastir, je umrl 23. februarja za Bežigradom v Ljubljani.

Lojze Sedej - osemdesetletnik

Že nekajkrat smo brali, da je slovenska povojna emigracija v Argentini neke vrste „čudež“. Gotovo je bila potrebna posebna božja pomoč, da skupnost obstaja in živi, toda v globini gre tudi za voljo ljudi, ki so našo skupnost gradili, duhovno in gmotno. Veliko jih je bilo in jih je še, a danes se spomnimo moža, ki je vse svoje življenje v Argentini posvetil delu za našo skupnost.

Govoriti hočemo o rojaku gospodu Lojzetu Sedeju, ki spolnjuje letos 80 let življenja.

G. Lojze se je rodil na prelepem slovenskem hribu št. Joštu nad Kranjem 18. maja 1911. Od mladih nog je očetu pomagal pri cerkovniških opravilih, pa pri postrežbi romarjev in izletnikov, ki so prihajali nedeljo za nedeljo na št. Jošt k žalostni Materi božji. Mladega fanta so starši napotili, da se je šel učiti za tekstilnega mojstra v Kranj. Leta 1927. pa sta z bratom že začela na svoje s skromnim tekstilnim obratom v Stražišču pri Kranju. Podjetje se je lepo razvijalo vse do nemške okupacije leta 1941, ko so ga Nemci uničili. Toda g. Lojze je bil že tedaj delaven na področjih, kjer je šlo za blagor ljudi in našega naroda. Slovenski katoliški fantje so bili povezani v Slovenskih fantovskih odsekih in g. Lojze je bil l. 1935 v stražiškem odseku predsednik prosvetnega odseka. Ker je bila v tistih letih prepovedana Slovenska ljudska stranka in je bila po beograjskem režimu dovoljena samo vsedr-

žavna stranka Jugoslovanska radikalna zajednica (JRZ), ga je Slovenska ljudska stranka v oni stranki izvolila za predsednika za šmartno pri Kranju in je kot tak bil tudi delegat JRZ na shodu stranke v Beogradu.

Že v tistih letih pa ga je srce vleklo v dobrodelnost. Bil je že kot mladenič član Vincencijeve konference za Stražišče in se še danes rad spominja dobrodelnih akcij, ki jih konferenca vršila med delavskim ljudstvom.

Kakor večino naših ljudi je tudi g. Lojzeta življenjsko prizadela II. svetovna vojna in še posebej komunistična revolucija. G. Lojze je kot 30-letni fant opravljal službo kurirja za četnike med št. Joštom in Cerkljami, pa ga je nekdo ovadil partizanom, ki so hoteli imeti odpor proti Nemcem v zakupu in so imeli vsak drugačen način vojskovanja in zadržanja proti okupatorju za izdajstvo. Partizani so ga ujeli in ga odpejali na svoje samozvano „sodišče“ in ga brez posebnega postopka obsodili na smrt. To se je zgodilo leta 1943 in je še sedaj v zapisnikih partizanskega „sodstva“, da je „izdajalec“ Lojze Sedej „ušel likvidaciji“. To se je pa zgodilo takole: na nočni poti se je sedem partizanov, ki ga stražilo in peljalo na kraj likvidacije, ustavilo, da prespijo noč v neki hiši. Edini, ki ni trdno zaspal, je bil njihov ujetnik Lojze, ki je izrabil priložnost, ko je vse bilo v težkem spancu, da je pobegnil. G. Lojze pripisuje to rošitev

čudežu, ki ga je njemu storila žalostna Mati božja iz št. Jošta, pri katerem oltarju je ministriral kot fantič, nekajkrat tudi pokojnemu dr. Antonu Korošču, velikemu slovenskemu politiku.

Po begu od partizanov se je moral umakniti iz Slovenije in iti v prvo begunstvo na Nemško v Vorarlberg, kjer je do konca vojne delal v veliki tekstilni tovarni kot mojster. Tam je prišel v stik tudi s člani belgijskega JOC-a (Katoliška delavska mladina), ki so med tisoči delavcev iz vseh narodnosti Evrope delali apostolat na način, ki je zahteval veliko mere poguma v hitlerjanski Nemčiji. Začel jih je spoštovati in občudovati.

Ko se je vojna končala, se je g. Lojze na hitro vrnil domov, pa samo za tri dni. Nastopiti je moral „drugog“ begunstvo. Odšel je z domobranci in ljudmi čez Ljubelj v Vetrinje, od tod pa delil z vsemi drugimi begunski kruh po različnih taboriščih. Kot

dober planinec od svojih mladih let je tudi begunska leta izrabil, da je spoznal in preplezal vrsto vršacov na Koroškem in Tirolskem.

V taborišču je g. Lojze prijel za delo v slovenski Katoliški akciji, katere član je ostal do danes in je tudi v Buenos Airesu član Osrednjega odbora, pa tudi odbornik Zveze katoliških mož.

Njegovo delo v naši skupnosti v Argentini je nekaj izrednega. Od vsega začetka je v vodstvu za razpečevanje in razširjanje našega verskega tiska: Oznanila in Duhovnega življenja. Ne samo, da pomaga „šivati“ mrežo razdeljevanja obeh publikacij, vsak teden pride tudi sam v Slovensko hišo, da odnese težak paket Oznanil in Svobodne Slovenije za okraj Ramos Mejía (Kdor potuje po kolektivih, ve, kaj to pomeni). V zadnjih letih odločilno sodeluje tudi pri pripravljanju tombole za vzdrževanje Duhovnega življenja.

Slovenska hiša je druga ustanova naše skupnosti, kateri je g. Lojze posvetil vso svojo ljubezen. Od nabiranja prispevkov do organiziranja srečolovov, tombol in rif, pa skrbi za vzdrževanje in sodelovanje v odboru za Slovensko hišo od vseh začetkov, je delo g. Lojzeta. Pri tem delu je eden prvih izmed mnogih, katerim mora biti hvaležna slovenska skupnost, da imamo tako potrebne prostore za slovensko šolo, za prireditve in cerkev za bogoslužje.

Seveda je prinesel ljubezen do potrebnih tudi v Argentino, saj že od vsega začetka deluje v Vincencijevi konferenci, ki jo je ustanovil v Bue-

nos Airesu pokojni msgr. Anton Orehar. Pri tej ustanovi more videti našo skupnost tudi od tiste strani, ki je skoraj vedno nevidna.

G. Lojze Sedej je bil poročen z gopso Albino Polak, ki je umrla pred osmimi leti in je bila njegova pomočnica in sodelavka tudi pri vsem delu, ki ga je g. Lojze tako velikodušno vršil za našo skupnost. Kakor njemu moramo biti tudi njej globoko hvaležni.

Slovenskega čudeža ni brez „čudodelnikov“. Eden teh je prav gotovo g. Lojze Sedej, naših gora list, slovenski mož, slovenski garač, vedno zvest narodu, Cerkvi, ljudstvu in prijateljem. Vsa slovenska skupnost mu k njegovi 80-letnici radostno in prisrčno čestita, se zahvaljuje Bogu, da daje našemu narodu take može, pa ga prosi, naj nam ohrani zdravega in delavnega še dokaj let. G. Lojze, Bog vas živi!

U.M.

Dušnopastirski obisk v Córdoba: delegat dr. Starc je 15. februarja obiskal slovenske družine v Córdoba, po sebeb še ostarele, bolne in onemogle.

Tombovska prireditev je bila v nedeljo 3. marca na Pristavi v Castelarju, v nedeljo 17. marca pa v Slovenskem domu v Carapachayu.

Ob petletni smrti mons. Antona Oreharja (umrl 7. marca 1936) smo se spomnili dolgoletnega vrhovnega duhovnega voditelja naše skupnosti.

Ali ima post še smisel? je bila téma govora župnika Jožeta Bokaliča CM na mladinskem sestanku v Slovenski hiši v nedeljo 10. marca po mladinski maši v cerkvi Marije Pomagaj.

Letno zborovanje Katoliške akcije je bilo v soboto 9. marca v Slovenski hiši.

Začetna prireditev slovenskih osnovnih šol je bila v nedeljo 10. marca popoldne v Slovenski hiši. Po šolski maši na čast Svetemu Duhu je bila prireditev v veliki dvorani: najprej so udeleženci šolske kolonije zapeli

nekaj pesmi, nato pa je bila lutkovna predstava Sovica Okica v izvedbi Balantičeve šole. — Začetek pouka po vseh šolah je bil v soboto 16. marca.

Srednješolski tečaj ravn. Marko Bajuk je začel šolsko leto v soboto 9. marca s sprejemnimi izpiti za 1. letnik in v soboto 16. marca s sejo profesorskega zbora, popravnimi izpiti, vpisovanjem in sveto mašo ter z rednim poukom v soboto 23. marca.

Duhovne vaje za fante so bile od petka 15. marca do nedelje 17. marca v Domu duhovnih vaj Mallinckrodt. Delalo jih je 18 fantov, vodil jih je p. dr. Lojze Kukovica.

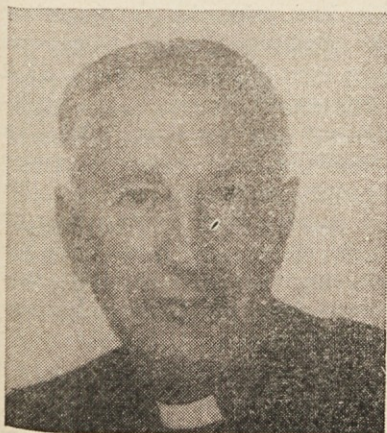
Duhovne obnove za veliko noč so vodili: v Capitalu Jože Škerbec, v Berazateguiju Jože Guštin, v Carapachayu Anton Bidovec in dr. Alojzij Starc, v Castelarju France Bergant in Anton Bidovec, v Ramos Mejiji dr. Lojze Kukovica, v San Martinu France Cukjati in Jože Guštin, v San Justu dr. Mirko Gogala, v Slovenski vasi Janez Petek, Jože Bokalič in Jaka Barle.

Pogovor z Ladislavom Lenčkom o njegovem življenju in delu

(Nadaljevanje iz prejšnje št. DŽ)

V splošnem razvoju slovenske politične emigracije v Argentini je bil vaš prispevek tudi zelo viden. Kako je bilo z začetnim organiziranjem našega družbenega življenja v Buenos Airesu in njegovim nadaljnjim potekom?

Omenil sem že svoje sodelovanje pri ustanovitvi „Društva Slovencev“ v Buenos Airesu in svoj prispevek pri organiziranju pogojev za začetno naseljevanje beguncev-izseljencev v velikem Buenos Airesu. Omembe vredno je tudi, da sem bil v letih 1950 in 1951 urednik „Duhovnega življenja“, ki smo ga novodošli prevzeli od g. Hladnika in je konzorciju na-

čeloval dr. Alojzij Odar. Več let sem bil duhovni vodja „Družabne pravde“ in soustanovitelj gospodarske zadruge „Sloga“. Bistveno sem sodeloval pri ustanovitvi „Slovenskega tiskovnega društva“, ki se je potem prelevilo v „Editorial Baraga“ z vodstveno vlogo lazaristov, od katerih sem bil ves čas slovenski ravnatelj tiskarne, najprej v „Federico Grote“ na Montes de Oca, nato na ulici Pedernera v Novi Pompeji in končno v Slovenski vasi. V tej tiskarni sem pobudil, poleg izdanj Slovenske kulturne akcije, tudi veliko še drugih slovenskih knjig, med katerimi naj omenim le vrsto izdanj duhovnega značaja Franca Sodja CM, prof. Geržiniča življenjepisa škofa dr. Janeza Gnidoveca, tri zvezke Jurčeevskih „Skozi luči in sence“, dr. Brumnov življenjepisa dr. Ev. Kreka „Srce v sredini“ in druge. Za upravo „KM“, ki so tedaj imeli nad 4.000 naročnikov po vsem izseljenstvu in zamejstvu, za Gospodarsko pisarno in kasneje za Slovensko kulturno akcijo sem najel lepo hišo v okraju Flores na Granaderos 61, kjer so vse te ustanove imele nekaj let svoje prostore. Pred odhodom na Koroško sem z veseljem sodeloval v pripravljalnem odboru za drugi slovenski katoliški shod v Argentini.

Sami ste se imenovali kulturnega pripravjača in ste se temu opravilu

res neutrudno posvečali. Kaj bi hoteli povedati s tega področja svojih dejavnosti? Posebej nas zanima poglavje o Slovenski kulturni akciji.

O početkih Slovenske kulturne akcije je bilo že dovolj napisanega. Pred odhodom iz Argentine na mojo zlato mašo v Ljubljano decembra leta 1988 mi je odbor SKA izročil diplomo kot ustanovitelju in s tem nazivom sem soglašal, ker brez mojega pobudniškega in organizatornega dela v tem pravcu vsaj tedaj in take SKA ne bi bilo. Pri tem podvigu mi je bil v nemajhno oporo moj brat dr. Ignacij Lenček. Drugega za drugim sem za organizacijo pridobil naše vidne kulturne delavce: Rudo Jurčeca, Marjana Marolta, Alojzija Geržiniča, Zorka Simčiča, Božidarja Finka, Nikolaja Jeločnika in druge. Tineta Debeljaka smo že na ustanovnem občnem zboru izbrali za enega od dveh podpredsednikov. Jaz sem sprejel tedaj morda najkočljivejšo vlogo blagajnika in sem jo obdržal do kratkotrajnega tajništva in do prevzema predsednike vloge. Kot blagajnik in tudi v kasnejših vlogah sem se imel ves čas od začetka do konca boriti za sprotno dobivanje finančnih sredstev, ki so bila potrebna za živahno, zlasti izdajateljsko dejavnost SKA, ki je bilo odvisno povsem od prostovoljnega prispevanja slovenskega izseljenstva. Le enkrat smo prejeli podporo od „Cerkve v stiski“ v znesku 10.000 dolarjev. Sicer so ustanovi pomagali večji ali skromnejši dobrotniki, predvsem iz vrst slovenskih izseljenskih duhovnikov v Združenih državah in v Argentini. Komunisti-

čni režim v Jugoslaviji je znal edine ovirati naše delovanje s tem, da je takorekoč zaloputnil vrata dežele našemu tisku, da se niti v sedanji demokratični dobi še niso odprla. Organizacija je doživela in preživela marsikatero tisko: Ob prerani smrti tajnika Marijana Marolta, ob izstopu odličnih vodilnih osebnosti Rude Jurčeca, Geržiniča, Simčiča in drugih, pa tudi, ko so na enem občnih zborov odvezli dr. Tineta Debeljaku predsedništvo in ga naprtili meni; tedaj je zvesta pisarniška moč Vera Debeljak opustila svoje dolgoletno sodelovanje v pisarni SKA. Zadnje čase si SKA pomaga pri izdajanju knjig tako, da za posamezna dela najprej pridobi mecene, ki bistveno omogočijo izdajo kake knjige, dočim za izdajanje Meddobja in Glasa išče drugih mecenov, poleg prispevkov članarin oziroma naročnin. Pomembno je bilo ves čas življenje SKA razpisovanje literarnih nagradnih natečajev, ki so zanje darovali prav tako mecene večje ali manjše vsote, kar je rodilo lepe prispevke za obogatitev revije Meddobje. Morda najpomembnejše moje dejanje v okviru SKA od ustanovitve naprej je bila pridobitev prof. Andreja Rota, kulturnika iz najmlajše, že v Argentini rojene generacije, za tajnika ustanove. Ta je ob mojem odhodu iz Argentine po izvolitvi prevzel tudi predsedstvo organizacije in se lepo vključuje tudi v sedanji demokratično usmerjeni slovenski kulturni svet ter tako povezuje izseljensko kulturno delo s kulturniki matične domovine.

Kako ocenjujete pomen naše po-

litične emigracije za rast slovenstva v duhovnem pogledu?

Pomen naše politične emigracije za duhovno rast slovenstva je danes posebno velik zlasti pod tem vidikom: izseljenska politična emigracija je dokazala, da more tako slovenstvo kot njega vernost obstajati tudi brez tako imenovanega klerikalizma. Slovenski emigrantski kler ima danes med izseljenci pomembno vlogo pri ohranjanju in poglobljanju pristne krščanske miselnosti in življenja, ne da bi kakor koli posegal v politično dogajanje emigracije. Od smrti zadnjega emigrantskega duhovniškega politika dr. Gabrovška v ZDA vodi

vso politično akcijo izključno laikat, brez duhovščine. Dasi sem zaradi moje vloge v duhovnem in kulturnem življenju argentinskega izseljenstva vendarle nekaj pomenil, nikdar nisem bil povabljen v članstvo Slovenske ljudske stranke ali krščanske demokracije, kar sem z veseljem ugotavljal kot oprijemljiv dokaz, da hoče in more slovensko krščanstvo izhajati odlično brez sodelovanja klera. Tudi drugi slovenski duhovniki, kot msgr. Orehar, Jože Škerbec, dr. Alojzij Starc idr. niso bili pritegnjeni v politično vodstvo, ampak so se zadovoljevali z blagodejnim duhovniškim delovanjem v dušnopastirskem smislu med laiki. Tudi sedanje vodstvo slovenske Cerkve v domovini se omejuje le na idejni in duhovni vpliv in se torej ne krščanskemu laikatu ne nasprotnikom krščanstva ni bati, da bi se v Slovenijo povrnil klerikalizem, to se pravi, poseganje klera v politično dejanje in nehanje vernikov.

Kaj vas je zdaj nagnilo, da ste nam odtegnili svojo osebno prisotnost? Vemo, da je srce še vedno z nami, a vaše delo je zdaj drugje.

Da sem se od Argentine odtrgal, je bil vzrok v tem, ker sem doznal, da je moje poslanstvo v emigraciji zaključeno, ne le zaradi starosti, ampak tudi zaradi izpolnitve razlogov, ki so me v emigracijo napotili pred 46 leti. Misijonska akcija in krščanska kultura zdaj uživata vso pravico do svobodnega delovanja v domovini, manjka le delavcev za eno in za drugo, ki pa se bodo v svobodnem ozračju demokracije bolj in bolj pojav-

ljaji. Seveda vse to pozitivno v domovini ni brez težav in nasprotovanj. A svoboda obstoji. Zato sem se zlasti po zadnjih volitvah v domovini mogel mirno vrniti v mojo belo Ljubljano, čeprav ima njena belina še te in one rdeče lise. Tu upam dočakati še popolnejši razcvet svobodnega slovenskega življenja v bolj ali manj suvereni domovini, kjer si bomo Slovenci sami rezali svoj kos kruha ob mizi svobodne človeške družbe.

Kako gledate na prihodnji razvoj razmer v Sloveniji, posebno na duhovnem in kulturnem področju? Kaj mislite o nadaljnji vlogi izseljencev, ki zdaj nismo več politični?

Z odgovorom na prejšnje vprašanje sem kolikor toliko odgovoril tudi na vprašanje, kako gledam na duhovnem in kulturnem področju. Dodal bi le še to: Če bo sedanji slovenski družbi vstalo še več tako prečiščenih in pokončnih pričevalcev, kakor sta na primer kulturnika, ki sta obiskala Argentino, dr. Taras Kermauner in njegova gospa dr. Alenka Goljevšček, je upanje v življenjsko moč vere in krščanstva in s tem zdravega slovenstva upravičeno. Slovenski izseljenci, kjer koli so zdaj, se nahajajo v veliko boljšem položaju, kot pa so bili v času komunističnega režima v domovini. Morejo se tako rekoč brezskrbno opirati na duhovno moč slovenske Cerkve in na demokratične slovenske politične sile, morejo računati tudi na ekonomsko pomoč slovenske demokratične vlade, morejo pospeševati stike, zlasti slovenske mladine z domovino. Kulturniki v izseljenstvu, opirajoč se na krščansko

kulturo v domovini, naj še naprej pridno ustvarjajo v krščanskem duhu in doprinašajo svoj delež k celotnemu slovenskemu kulturnemu ustvarjanju. Naj si izseljenci skušajo priboriti svoj glas v prihodnjih volitvah, naj si veselo prizadevajo za gmotni napredek vseh izseljenskih slojev in naj sodelujejo pri vsestranski obnovi slovenskega naroda, ki naj mu pribore tudi v mednarodnem svetu pripadajoče mesto. Predvsem pa naj izseljenske skupnosti skrbne, da se slovenski jezik ohranja tako med starejšimi kot v novih rodovih, v vsej čistosti in lepoti, v veri, da ga je mogoče ohranjati, dokler le slovensko izseljenstvo to hoče, brez omejitve časa in kraja.

Vaša življenjska pot je bila tesno povezana z razvojem naše emigracije in bi sistematičen prikaz vašega življenja zgodovinarjem olajšal delo. Ali ne bi mislili na svoj življenjepis ali spomine, kot ste jih nekdaj izdajali drugim?

Sam se ukvarjam z mislijo, da bi, ob zdravju in drugih ugodnih okoliščinah, sestavil nekako trilogijo spominov: iz mojega gledališnikovanja, iz mojega misijonskega delovanja in iz mojega kulturnega sodelovanja. Vse zavisi od tega, koliko let mi Gospod življenja še nakloni na tem svetu.

Hvala vam za te misli in podatke, kot seveda za vse, kar ste med nami naredili za našo duhovno rast in razvoj slovenstva. Boga prosimo, da vas ohranja še dolgo let pri močeh za delo, kjerkoli vas že k njemu kliče.

Vprašanja je stavil Božidar Fink

Dušno pastirstvo v begunstvu na Koroškem

Dnevi 5., 6., 7. in 8. maj leta 1945 so strašni dnevi naše zgodovine, tudi dušnega pastirstva. Brezbožnj komunisti so se od vseh strani začeli zgrinjati v katoliško Slovenijo. Napovedali so boj Bogu, veri in Cerkvi. S smrtjo so grozili vsem, ki so živeli s Cerkvijo. Množica vernih Slovencev je imela na izbiro samo dve poti: da gre za vero v smrt ali pa beži v tujino, da reši svoje versko prepričanje in telesno življenje. Več tisoč Slovencev je izbralo drugo pot. Šli so v begunstvo. Nenadoma so morali zapustiti svoje domove. Niso se mogli posloviti od svojih župnijskih cerkva. Nekateri so vzeli s seboj le molitvenike, nabožno knjigo, rožni venec, nekaj hrane in obleke.

Pot iz domovine v tujino je bila strašna. Nobeno pero ne bo moglo popisati trpljenja, ki so ga katoliški Slovenci prestali na tej poti. Le v knjigah večnega življenja je to trpljenje popisano z vso resničnostjo. Z ljudstvom so sočustvovali, trpeli in prenašali gorje begunstva tudi slovenski duhovniki. Ko so opazovali, kako se očette trudijo, da bi družinam z vprežno živino rešili del skromnega imetja, kako trpe matere z majhnimi otroki; ko so videli, da tuji nimajo srca zanje, so v bridko-

sti svoje duše s Kristusom tožili: „Množica se mi smili!“ Večina duhovnikov je sklenila, da bo ostala vernemu ljudstvu zvesta in ga spremljala, kamor bo šlo. Tako je prišla z njim do Vetrinj.

Vetrinjsko polje

Dokler bodo živeli verni Slovenci, ne bo pozabljeno. Sem se je zgrnilo od vseh strani naše preganjano ljudstvo. Tu je pilo kelih trpljenja, ki ga kdo še ni videlo, uho ne slišalo. Z begunci so pili kelih razočaranja in nepopisne bridkosti tudi duhovniki.

Starodavna vetrinjska cerkev, posvečena Mariji Zmagovalki, je oživelela. Sredi vetrinjskega polja, v podružnici na Kamnu in v vetrinjski cerkvi so duhovniki opravljali sveto daritev. Povsod se je razlegal v nebo proseči klic: „Gospod, usmili se! Kristus, usmili se! Gospod, usmili se!“ Begunci so se svetih maš z veliko pobožnostjo udeleževali.

V vetrinjski cerkvi so se že sredi maja začele opravljati šmarnice. Oglasile so se slovenske Marijine pesmi. Posebno je vselej privrela iz srca: „Marija, pomagaj nam v vojskinem čas“. V Vetrinju je začela svoje delo Katoliška ak-

cija. Nekaj duhovnikov je začelo otroke poučevati v krščanskem nauku, mlajše pa pripravljati na prvo sv. obhajilo. Dve slovesnosti sta bili v Vetrinjah posebno znameniti: Prvo obhajilo otrok in procesija sv. Rešnjega Telesa po dvorišču vetrinjskega samostana.

Ob koncu maja leta 1945 je zadelo katoliško Cerkev v Sloveniji in naš narod najstrašnejša nesreča. Najboljši, najzvestejši sinovi Cerkve in naroda, ki so se odlikovali v boju proti brezbožnemu komunizmu, so šli v smrt. Izročeni so bili na milost in nemilost komunistom, ki so večino brez zaslišanja pobili. Verni očetje in matere so jokali po sinovih, bratje in sestre zdihovali po svojih bratih. Glas se je slišal v Vetrinjah, jok in velik krik: Katoliška Slovenija je jokala po svojih otrocih in se ni dala utolažiti, ker jih ni več.

V tej nepopisni bolečini je bila vera edina tolažnica slovenskih beguncev. Z najnesrečnejšimi so žalovali tudi njihovi duhovniki in jim na prižnici in v spovednici vliвали v srca božjo, nadnaravno tolažbo.

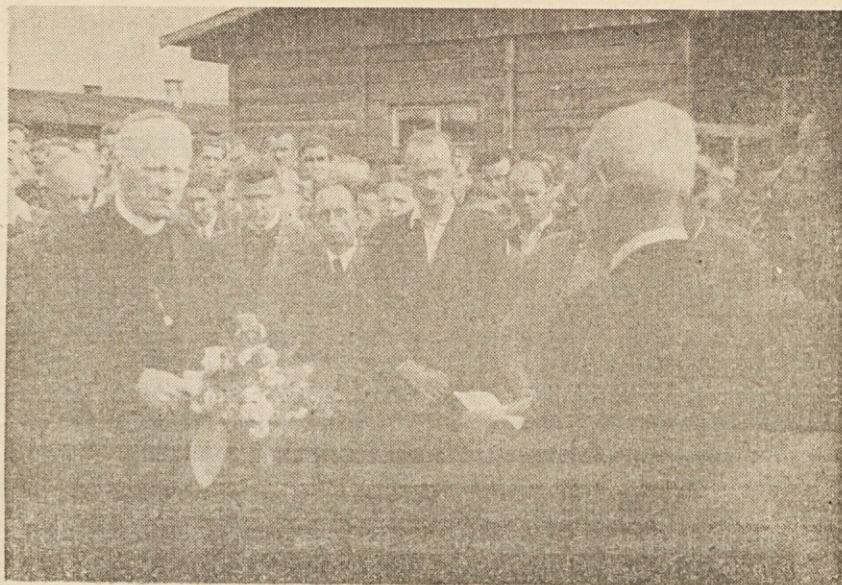
O, vera! Tedaj šele smo spoznali, kakšna moč je v njej. Če bi tedaj ne imeli vere, bi nas zagrnila noč obupa. V potokih so tekle solze, ustnice pa so v najtežjih urah šepetale: „Naj se zgodi volja božja!“ Pri Križanem in Žalostni Materi božji so naši begunci s svojimi duhovniki iskali pomoči in tolažbe.

Prišlo je povelje. Vetrinjsko polje se mora izprazniti. Veliko družino slovenskih beguncev so razselili. Večja množica je šla v šentvid ob Glini, manjši del v Judenburg, največji del pa je šel na Vzhodno Tirolsko v Peggez pri Lienzu. Vsako skupino je spremljalo primerno število duhovnikov z važnim poslanstvom, da povsod poskrbe za duše slovenskih beguncev. To poslanstvo so duhovniki povsod vestno vršili.

Peggez pri Lienzu

Sem je prišla največja skupina beguncev. Med njo je bilo največ izobražencev in največje število duhovnikov. Najvažnejša naloga duhovnikov v novem begunskem taborišču je bila vpeljati urejeno dušno pastirstvo.

Zadnji slovenski begunci so prišli v to taborišče na praznik sv. Petra in Pavla (29. junija l. 1945). Angleška oblast ni za kapelo določila nobenega prostora. Poiskati smo ga morali pod milim nebom. Pred barako 33, v bližini mostu, ki je peljal iz taborišča Peggez na južno stran Drave, smo postavili zasilni oltar. Za deske in delo smo morali sami poskrbeti. Oltar so naredili naši delavci. Večina duhovnikov je od petih do osmih zjutraj pri tem oltarju maševala, posvečevala hostije in obhajala vernike. V bližini oltarja za barako 33 smo postavili zasilno spovednico. Tu so begunci v začetku opravljali sv. spoved.

Lienz, 1945. Predsednik slovenskega parlamenta France Krenžar pozdravlja v imenu taboriščnikov dragega gosta, škofa dr. Gregorija Rožmana

Kadar je ob nedeljah deževalo, smo se morali umakniti v gledališko dvorano. Tam, kjer se je ponoči večkrat vršil ples, se je ponevni daroval Kristus, brezmadežno jagnje, in obiskoval duše vernikov. Ob delavnikih pa smo se umaknili v katakombe — v cementirano klet pod barako 28. Tu je Jezus tolažil svoje vernike pri sv. mašah. Dvakrat se je primerilo, da so v ciboriju ostale sv. hostije. Prvič je duhovniku prišlo slabo in sv. hostij ni mogel zaužiti, drugič jih je pa ostalo toliko, da se jih duhovnik ni upal zaužiti. Tedaj se je zgodilo nekaj nepričakovano

lepega. Duhovnik je potrkal na srca vernikov. Naenkrat so se med vsemi stanovi našli goreči apostoli, ki so organizirali češčenje presv. Rešnjega Telesa. Ves dan in vso noč je Jezus, ki drugače ni še stalno prebival v taborišču zaradi pomanjkanja primerne prostora, prejemal hvalo in čast. Ves čas se je razlegala zbrana molitev, združena s petjem evharističnih pesmi, v slavo nebeškemu Kralju. Tu so se tudi zbirale novoustanovljene organizirane apostolske skupine k sestankom, posvetovanju in zborovanju ter se navduševale za svoje vzvišeno po-

slanstvo. Te organizirane apostolske skupine so bile največja pomoč duhovnikom v dušnem pastirstvu. Posebno se je odlikovala v apostolskem delu mladina. Delo, ki ga je v tem taborišču izvršila slovenska mladina, je na veke zapisano v knjigi večnega življenja.

Škofov obisk

Na prostem pred barako 33 je opravil sv. daritev tudi prevzvišeni gospod dr. Gregorij Rožman, naš škof begunec. Prišel nas je obiskat iz oddaljene hribovske župnije Anras, kjer je našel zasilno zatočišče pri gostoljubnem tirolskem župniku. Priredili smo mu slovesen sprejem. Tekle so solze veselja in hvaležnosti in tudi sočutja s škofom trpinom, ki je moral zato v tujino, ker se je odločno boril proti pogubnim zmotam komunizma. Imel je zelo pomenljivo pridigo o pomenu trpljenja na podlagi besed sv. Pavla: „Vse se po postavi očiščuje s krvjo in brez prelivanja krvi ni odpuščanja“. S prepričevalno besedo je naš nadpastir svoje vernike v begustvu tolažil, dvigal, opominjal k vdanosti v voljo božjo. To je bil edini obisk našega zvestega nadpastirja. Kmalu za tem ga je angleška oblast konfinirala v Celovcu in ni smel zapustiti mesta. Postal je jetnik in žrtev razmer. Skrivaj nam je še pošiljal zelo globoka in razmeram odgovarjajoča pisma, v katerih je opozarjal duhovnike v begunstvu na njihove naloge in dajal važna navodila za

dušno pastirstvo med begunci. Vsa pisma smo porabili pri delu za rešitev duš.

„Cerkvena oznanila“

5. julij leta 1945 je za dušno pastirstvo v peggeškem taborišču važen in pomemben dan: izšla je namreč prva številka „Cerkvenih oznanil“. Takoj po prihodu slovenskih beguncev v taborišče Peggez pri Lienzu je dekan v Lienzu pooblastil monsinjorja in dekana, župnika Matijo Škerbca za vodstvo dušnega pastirstva v taborišču. Ta je imenoval za svojega namestnika župnika Gregorja Malija, za pomočnika pa župnega upravitelja Jožeta Cvelbarja in kaplana Cirila Lavriča. K sodelovanju so bili povabljeni tudi vsi drugi duhovniki v taborišču.

Ko je bil mons. dr. Jože Jagodic imenovan za narodnega delegata papeške misije za jugoslovanske begunce v Avstriji in Nemčiji, je ta dušnopastirski svet potrdil. Ker se je mons. Matija Škerbec pozneje posvetil krščanski dobroti, je ohranil le najvažnejše zadeve dušnega pastirstva, predvsem poroke. Druge zadeve je reševal širši dušnopastirski svet, ki je imel razgovore skoraj vsak teden. Udeleževali so se ga največkrat duhovniki Gregor Mali, Jože Cvelbar, p. Ciril Petelin, cistercijanec. Na teh sestankih so izdelovali letni dušnopastirski načrt za taborišče in obravnavali vprašanja, ki naj jih prinašajo Cerkvena oznanila, ki so imela za dušno pa-

Spomini na težke dni

DNEVI NA TEHARJAH

(Nadaljevanje)

3. junij

Zasliševali so ves dan. Nobena ga še niso pustili na stran ali da bi šel po vodo. Domobranci smo zelo trpeli.

Okoli poldne pa so naznanili, da je menaža. Postavili smo se v skupine po približno sto ljudi in čakali. Čez uro smo prišli na vrsto. Po štirje in štirje smo šli proti kuhinji. Morali smo korakati. Ker pa zaradi oslabelosti to ni šlo, so nas zafrkavali, kakšni vojaki da smo in podobno. Zagrozili so nam: če ne boste korakali, kot se spodobi, sploh ne boste dobili menaže.

Pred kuhinjo so nam stražarji nabrcali kar po tleh prazne konzervne posode. Vsak je eno vzel,

stirstvo velik pomen. Izhajala so vsak teden (navadno v četrtek). V njih je bil objavljen čas in red službe božje. Dajala so navodila za duhovno življenje in obravnavala važna verska vprašanja. Obsegala so dve tipkani strani; za veliko noč, za praznik vseh svetnikov in za praznik Kristusa kralja pa so izšla na štirih ali celo na šestih straneh. Dobri begunci so Cerkevna oznanila z veseljem sprejeli, jih skrbno prebirali in hranili za spomin.

(Bo še)

France Pernišek

jo nekoliko očedil prahu in druge umazanije in se postavil na vrsto. Toda kakšno razočaranje! Za menažo je bila vreča popolnoma neslana voda. V njej je v moji porciji bilo približno pol litra. To naj bi bila menaža. In poleg vsega so nas partizani še gnjavili, da moramo hitro popiti. Jaz sem si poparil usta, da me je potem nekaj dni pošteno skelelo.

Ves dan sem prebil v družbi s Poldetom in Pavletom. Pogovarjali smo se o istem kot prejšnje dni. Oba sta bila pogumna. Najbolj se mi je od vseh smilil Karel. Bil je kot nedolžen otrok, ki ne

Marijan Tršar, Teharje, 1945

razume vsega, kar ga doleti. Govoril je zelo malo, pa še pri tem požiral slino kakor v zadregi. Včasih se mi je zazdelo, kot da mu bi šlo na jok. Ni mogel doumeti, kako more družino in njega še tako mladega, doleteti toliko gorja.

Ker so bili večeri hladni in nisem imel nobene jopice, mi je Polde dal svojo: vojaško in eno, ki mu jo je spletla Marinka. To je dal meni. Prinesel sem jo domov in jo izročil Marini nazaj, kot zadnje Poldetovo darilo.

Ponoči sem zadnjikrat, kar sem bil na Teharjah, spal v baraki. Okoli 11. ure so zopet prišli avtomobili in zopet je nekaj sto fantov šlo v smrt. Z njimi so odšli tudi Polde, Pavel in Karel. Vsaj trije so bili klicani skupaj. Segli smo si v roke in se za večno ločili.

Drugo jutro so mi fantje povedali, da je bil klican tudi Hafner. Tudi meni se je to dozdevalo, ker pa nisem dobro slišal, se nisem oglasil.

Ko so prenehali s klicanjem, sem šel, legel na hodniku na tla in kmalu zaspal. Drugo jutro pa sem zraven sebe zagledal lužo krvi. Starejši domobranec, baje družinski oče, nekje iz Došenjske, si je iz obupa prerezal žile na vratu in rokah. Čez dve uri sta prišla dva partizana in ga odnesla iz barake.

4. junij

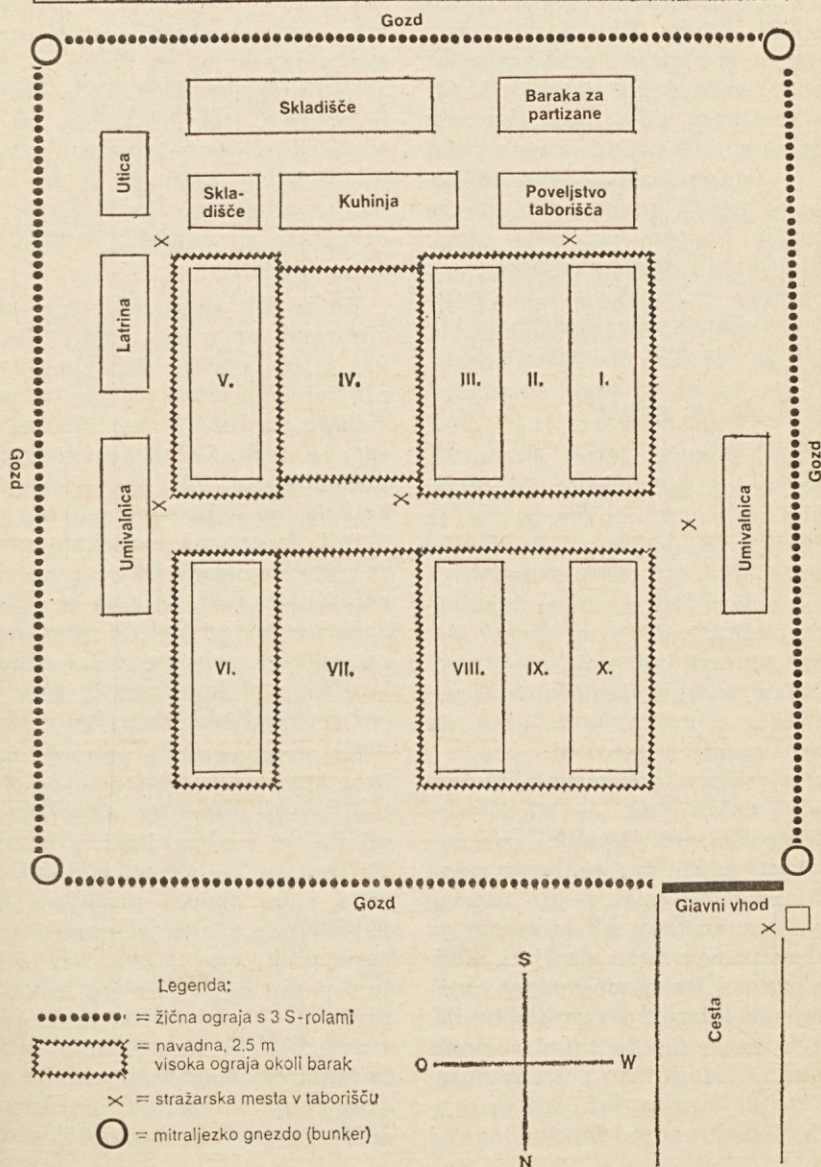
Ta dan je bil zame žalosten. Nisem imel več ne Poldeta ne Pavleta. Ostal sem sam. — Od stare

skupine pa nas je bilo še kar precej. Najbolj se spominjam poročnika Tomažiča. Hodil je brez očal in kape. Vojaške bluze ni imel, marveč le civilni volneni žemper in hlače iz italijanske šotorke. Večinoma je sedel poleg jarka pri baraki. Govoril je zelo malo. Roke je naslonil na kolena, glavo na roke in neprestano nekaj premišljeval. Ko sem prišel mimo njega, me je na moje veliko začudenje poklical k sebi. Če sem ga katerikrat prej sam kaj vprašal, mi še odgovoril ni. Sedel sem poleg njega na tla in čakal, kaj bo povedal. Ozrl se je proti meni in rekel: „Janez, če boš ostal živ, poišči moje domače in jim povej, da sem z Bogom vse uredil!“ Obljubil sem mu začuden, češ saj sva oba kandidata smrti, kaj mi to pripoveduješ. Toda Stane ni nič odvrnil. Glavo je sklonil na roke in molčal. Po petih mesecih sem kot eden redkih, ki so izmed tisočev ostali živi, svojo obljubo izpolnil.

Dan je bil vroč. Začela je pritisniti vročina. To je slabo vplivalo na našo odpornost. Ker kljub silni žeji nismo dobili vode, smo začeli vidno hirati in slabeti. Hrane ta dan nismo dobili nobene. Večina fantov si je niti ni želela, ker so bili tako sestradani, da so izgubili tek. Tudi jaz si je nisem želel.

Domobrancev nas je bilo že precej manj. Nočno odvažanje je precej razredčilo naše število. Zato so nas partizani pregrupirali: v I. barako so dali skupino A. Bilo

Načrt taborišča Teharje (rekonstrukcija po spominu)

jih je toliko, da so jo pošteno napolnili. Vendar so imeli vsi dovolj prostora za spanje. — Prostor II je bil prazen. V III. barako so dali skupino B, ki je bila prav tako velika kot A. — Na prostor IV pa so vtaknili skupino C. Od 4. junija pa 21. junija, ko sem ušel, smo bili noč in dan na golih tleh. Zemlja je bila ilovnata, nanjo so nasuli žlindro, vrh nje pa gramoz. Na tem sem prebil osemnajst dni in osemnajst noči

Ponoči so zopet pripeljali avtomobile. Zopet so nas partizani klicali in odvažali v temno noč.

Od 5. do 19. junija

Od 5. junija naprej pa do 21. junija, ko sem zbežal, so dnevi silno počasi tekli. Ves ta čas je sonce pripekalo kot v puščavi, ves ta čas je bil isti „dnevni red“, ves ta čas so se dan za dnem dogajale iste reči z malimi spremembami. Zato tudi ni čudno, da se ne spominjam natančneje datuma za posamezne dogodke. Vem le to, da so se zgodili v tej dobi.

Naj najprej podam pregled dneva! Vstajali smo, če lahko tako rečem ob 7. uri. Do tedaj smo morali vsi ležati na tleh in še glave nisi smej dvigniti. Če je stražar opazil premikanje ali vstajanje, je začel tik nad nami streljati. Veliko muke je tako zapovedano vstajanje in ležanje povzročilo tistim, ki so imeli drisko in niso mogli vzdržati. Morali so potrebo opraviti v hlače ali pa leže zraven drugih domobrancev. Kakšen smrad

se je širil okoli, si lahko vsak sam misli. — Neki domobranec ni mogel nekega jutra več zdržati. Nekaj minut pred sedmo se je v silnih bolečinah dvignil in šel proti stražarju, da bi ga prosil za dovoljenje za stranišče. Toda komaj je napravil nekaj korakov, ga je stražar brez besede ustrelil. Zvnil se je na tla in se še dve uri boril v silnih bolečinah. Ko je izdihnil, so ga odnesli. Stražar pa se je smejal.

Ko je bilo sonce že precej nad obzorjem, smo šele vstali. Zeblo nas je kot cucke. Slana in jutranja rosa sta ležali na nas in nam ovlažili še tisto bomo obleko, ki smo jo imeli. Začeli smo v skupinah iztegovati ude, nato pa hoditi, kolikor se je pač dalo, okrog ob ograji. Po četrturnem tekanju smo se nekoliko ogreli. Bil pa sem tako utrujen in slab, da sem se ponavadi sesedel na tla. Če sem govoril, samega sebe še slišal nisem. V ušesih mi je pokalo in šumelo, ker je skozi uhaljal zrak.

Nato smo opravili jutranjo molitev. Leže ali sede smo zmolili tudi mašo dneva iz slovenskega misala, ki sem ga dobil iz barake V. Tam so bili zaprti civilisti, ki so z nami skupaj prišli na Teharje. Dala mi ga je gospa Žunečeva, prej Vodopivčeva. Zavila ga je v papir, ovila z vrstico in vrgla prek ograje, ko stražarja ni bilo zraven. Misal nam je bil v veliko duhovno tolažbo. Iz berila ali evan-gelija ali pa tudi iz drugih molitev sem vsak dan dobil misel,

Marijan Tršar, Teharje, 1945

ki me je v trpljenju bodrila in dvigala. Če ne bi imel misala, bi vse veliko teže prenašal. Misal je nato krožil po raznih „molitvenih krožkih“. Zlasti so ga pridno uporabili dr. Žele, njegov brat in bogoslovec Janko Ramovš iz Ljubljane. Ti so stoje in kar javno na glas vsako jutro molili jutranjo molitev, rožni venec in mašo, litanije in drugo. Bilj so vsem v najlepši zgled.

Nato se je začelo čakanje na stranišče. Čakali smo tudi po dve uri. Če ni bilo stražarja, ki nas bi spremljal do latrine in nazaj, pa sploh nismo mogli opraviti potrebe. Tedaj smo čakali priložnosti, ko stražar ni videl, in ob ograji in jarkih opravili potrebo. Okoli

16. junija so prišli domobranci iz skupine A, ki so jih uporabljali za delo, in na sredino našega prostora prinesli dve kadi. Tu smo od tedaj naprej sredi naših ležišč na nezagrjenem prostoru v zasmeh dostojnosti in higienskimi predpisi opravljali svojo potrebo. Bilo nas je tedaj okoli 600 na prostoru, velikem okoli 35 x 25 metrov.

Do prvega obrčka hrane, ki smo jo od 5. junija dobivali dvakrat dnevno, smo navadno obiralj uši, ki so se silno namnožile. Vsak dan sem redno dvakrat ali trikrat pregledal prav vso obleko, pa sem vsakokrat pobil 30 do 40 uši. Ta nadlega je postajala neznosna. Po nas je kar gomazelo. Domobranci so v samih spodnjih hlačah sedeli na tleh in pobijali uši. To delo nas je zaposlilo vsak dan za nekaj ur.

Med tem časom je hodil okrog bolničar in onim, ki so imeli drisko, dajal eno in isto zdravilo: žlico kavinega „zoca“. Imel pa ga je za toliko in toliko bolnikov le četrt ali pol „lamberja“.

Okrog 10. ure so sklicali zbor za menažo. Postavilj smo se v pet skupin po sto do sto trideset ljudi in čakali. Partizanski stražar je prvo skupino postrojil, poveljeval „mirno“ in jo odpeljal h kuhinji. Drugi dan je ta skupina prišla zadnja na vrsto. Za hrano smo se vedno izmenjavali. Menaža je bila ali voda z nekaj listi suhega zelja (nemški ostanki), ali voda z redko vkuhanim koruznim zdrobom. V obednici so bile mize ob straneh, v sredi pa prehod do treh okenc,

kjer so dajali hrano. Z Mlakarjem, podnarodnikom 48. čete, doma iz Zažarja, sva redno prejemale za oba po tri porcije. Eden izmed naju je šel izmenoma vsak drugi dan še enkrat po menažo. Toda to je bilo nevarno početje. Kogar so pri tem zalotili, so ga pretepli in poslali za en dan v bunker. Tam je bila voda do kolen, prostora pa tako malo, da nisj mogel ne stati ne sedeti. Domobranci, ki so prišli iz bunkerjev, so bili popolnoma uničeni, ker so jih tam nečloveško pretepli.

V začetku so nam hrano kuhali in delili italijanski vojni ujetniki. Med njimi je bil eden silno zloben. Kjer je le mogel, nas je zafrkaval in pretepal. Partizani so mu to početje pustili in se še smejali. Nekoč je domobranca pretepal in brcal, dokler se ni utrudil. Partizani so se na njegov račun smejali in zabavali.

Po menaži smo odšli nazaj na svoje prostore. Stražarji so strogo pazili, da se ne bi kdo izmed onih, ki je hrano že prejel, primešal k skupini, ki so na hrano še čakale. (Včasih smo morali na hrano čakati leže, drugič pa stati na vročem soncu. Vse to je bilo odvisno od volje stražarjev.)

Do štirih popoldne smo čepeli in ležali na kamenju. Včasih je bilo dovoljeno, da smo z vedri hodili po vodo in jo nosili okrog. Če je bil stražar hudoben, pa tudi po cele dneve nismo dobili kapljice vode. Jaz sem rad hodil po vodo, ker sem se lahko obenem umil in ves zmočil. Tako sem se

skoraj vsak dan enkrat osvežil. To, mislim, mi je veliko pomagalo, da sem telesno in duševno ostal do zadnjega razmeroma zelo svež.

Ob štirih je bil drugi obrok. Ko smo se vrnili, smo polegli po kamenju in čakali večera. Ob osmih smo morali vsi ležati in molčati. — Nekaj dni preden sem ušel, so tik pred leganjem in zjutraj ob 7. uri uvedli dviganje in spuščanje zastave, ki je bila pritrjena na drog pri poveljstvu taborišča. Morali smo se postaviti mirno in čakati, dokler niso partizani odpeli himne in zastave dvignili oziroma sneli.

Janez Zdešar

SAM

Daleč so tisti, ki so te rodili,
vedno bliže ti je zemlja,
bosim stopalom nekoč prvi upor.

Daleč so ceste in avtoceste sveta,
vedno bliže ti je les drevesa,
vanje si nekoč vrezal krog.

Vedno manj je sokov v koreninah,
vedno redkejši je gozd okoli tebe,
vedno bolj si sam...

vedno bolj navznoter gredo oči,
in si sam, in si sam,
še pred smrtjo do smrti sam.

Porineš roké v zemljó —
deset tisoč rok,
ki jih že ni,
ti je v pozdrav!

Pridvigneš roké v nebó —
deset tisoč zvezd
še tistih, ki jih že ni,
ti kaže smer...

In da si sam?

Zorko Simčič

Spomini na leto 1945

(Nadaljevanje iz prejšnje št DŽ)

Da ne boste pregrešno mislili, da sem na velekmētiji le užival „špeh“, maslo in mošt ali pa krave pasel! Ko sem se naspal in okrepcal, sem sedel na kolo in šel takoj na ogled v Celovec. Najprej grem v škofijo in najdem tu kakih 15 begunskih duhovnikov, vernike pa so pustili v Vetrinju. Škofa ni bilo tam, ker je krško škofijo upravljal salzburški nadškof dr. Andreas Rohrer. Generalni vikar je bil dr. Jožef Kadras. Duhovniki so spali na lopi kar na tleh. V škofiji je gospodinjila škofova sestra. Bila je zelo prijazna in je duhovnikom skušala pomagati, kar je bilo v tistih revnih razmerah

sploh mogoče. Zelo radoveden se odpravim nato na Vetrinjsko polje. To ime označuje ves prostor med Ljubeljsko cesto in Vetrinjem, pa tudi vse prostore starodavnega vetrinjskega samostana in prazne tovarne nad njim. Tukaj se je zbralo tedaj 15 do 20 tisoč beguncev: civilistov in vojakov domobrancev. Toda bili so tam ločeni. Bolj meščanski ljudje so si poiskali katerikoli kotiček pod streho velikega samostana. Kmečke družine so prišle večinoma z vozovi s konjsko vprego in so se utaborile na travnikih.

Vodstvo taborišča je bilo v angleški upravi, v stari šoli. Taborišče mi bilo zastraženo, ljudje so lahko prosto hodili noter in ven. Vendar zunaj taborišča ni bilo povsem varno; to kaže primer, da sta dva meni znana tržiška fanta izginila zunaj brez sledu.

Občudoval sem ljudi, kako vdano in potrpežljivo so prenašali nove razmere, v zavesti, da so na svobodi in na varnem in jih družila enako misleča skupnost. Bili so zelo iznajdljivi, hitro so si napravili streho iz skorij ali vej, kmetje pa kar pod vozovi. Skupne hrane niso dobivali, vsak je živel od tega, kar je prinesel s seboj. Bolje se je seveda godilo kmetom, ki so iz svojih zalog kuhali kar na polju. Spomnim se posebno, kako sem neko popoldne prepoten, ožgan od sonca in žejen srečal znanega in

uglednega župana sosednje občine, g. Ambrožiča. Ponudil mi je krljev kompot in željno sem ga sprejel. Gledal me je 15-letni sin Lojze najbrž že v strahu, da ne bom vsega pospravil. Ta fantič je sedaj nadškof v Torontu v Kanadi.

Ko so konji popasli vso travo, so jih deloma tudi zaklali in uporabili za hrano, deloma pa so jih pri okoliških kmetih zamenjali za hrano. Hrana pa je bila tedaj več vredna kot zlato, ker zlata ne moreš jesti.

Kulturno stopnjo kaže dejstvo, da so takoj začeli s šolskim poukom. Srce Vetrinja je starodavna cerkev, posvečena Mariji vnebovzeti, kakor vse stare samostanske cerkve. Vetrinjski cistercijanski samostan je bil ustanovljen leta 1142, sedem let za Stično. Gotovo pa v vsej zgodovini ni cerkev doživela toliko molitev, petja in solza kakor v tistih dneh. Zame je bilo največje doživetje, ko sem po vrnitvi domobrancev prišel v prepolno cerkev, kjer je množica ječala od bolesti, molila in prepevala Marijine pesmi skoraj noč in dan. Pred kipom žalostne Matere božje pa so tekle solze mater, ki so ji bile v tej bolečini podobne, da je Marija sprejela vsaj mrtvega sina v naročje in ga pokopala, one pa so izgubile sinove in može in jih ni videlo več oko in niso mogle potočiti solze, prižgati svečke ali vsaj položiti rdečega nageljna na njihov grob. V tistih hudih dneh pa je množica doži-

vela tudi vesel dogodek: novo mašo g. Jožeta Kvasa, sedanjega pomožnega škofa v Ljubljani.

Vetrinj je bil glavno zbirališče, toda begunci so poiskali zavetje tudi kjerkoli drugje. Večjo skupino sem našel v Beljaku v gimnaziji. Ti so vsaj dobivali skromno hrano in bili pod streho. To je bila edina skupina, ki so jo Angleži že po nekaj dneh prepeljali v Italijo. S kolesom sem bil neprestano na poti in odkrivaj rojake.

Akademiki in predvsem Stražarji so se zatekli takoj na Vzhodno Tirolsko, v gorsko faro Anras nad Lienzom. Tirolci so jih zelo prijazno sprejeli in jim pomagali, cni pa so se jim skušali vsaj z delom odslužiti. Med njimi je bil tudi bogoslovec Mirko Kozina. Dóma ni imel, ker so mu komunisti zverinsko umorili očeta in mater in dva brata, on in sestra pa sta ušla. Toda kdo ga bo posvetil? Prav tedaj je Nande Babnik pripeljal v Anras škofa dr. Gregorija Rožmana. Nastala je edinstvena prilžnost in škof ga je posvetil kar v Anrasu. Bil je to izreden dogodek ne le za Slovence, temveč tudi za domačine. Priredili so veliko farno slovesnost. Tako je tam nastala majhna duhovna in narodna skupnost s svojim škofom in se povezala z vernimi domačini.

Na binkoštno soboto v tistem čudnem maju sva se s prijateljem Jožetom Bavdažem peljala preko Trga čez gore v Krško. Tam mi neki pater pove, da je pri njih sedem ljubljanskih bogoslovcev, ki

se pripravljajo na posvečenje. Zame je bilo to veliko presenečenje. Ostal sem seveda tam in na binokosti sem kot edini Slovenec prisostvoval mašniškemu posvečenju, kaj ga je podelil sarajevski nadškof dr. Šarič. Nekaj dni sem še ostal tam, ker so praznovali nove maše ali v baziliki ali pri sosednjih župnijah. Verniki so jim po svojih močeh izkazovali gostoljubnost. Od teh sedmih je ostal na Koroškem edino še žihpoljski župnik Dušan Česen. Drugi so odšli po širnem svetu na delo za božje kraljestvo.

Ko so konec junija 1. 1945 partizani po kupčiji z Angleži, da jim izročijo domobrance, morali zapustiti Koroško, sem se takoj preselil v Škocijan v Podjuni. Ker so bili v župnišču deloma še angleški vojaki, nisem prebival tam, ampak sem šel k že znani družini, p. d. k Jogru.

Mihael Kačnik, posestnik, je bil največji kmet, najbolj ugleden, velik prijatelj rajnega župnika Poljanca, cerkveni pevec in zastopnik kmetov, zaveden Slovenec. Tam sem že prebival teden dni po novi maši leta 1936, ko sem nadomestoval g. Poljanca, ko je šel domov na dopust.

V Škocijanu je bil tedaj še nemški župnik, zato sem takoj pričel s slovensko božjo službo na veselje domačinov in na žalost župnika, ker je vedel, da se bo vrnil župnik Koglek in bo moral zapustiti svoje letovišče ob Klopinskem jezeru.

Jogrov edini sin je padel na ruski fronti, na tako veliki kmetiji ni bilo delavcev, le ena domačinka in ena Poljakinja. To družino je vzel za podlago svoje povesti pisatelj dr. Metod Turnšek. Zato sem privedel iz Vetrinja 4 dekleta in tri fante, tako da nas je bilo tam kar osem beguncev. Pridružil se jim je še neki sorodnik, ki je prišel iz vojnega ujetništva. Prav tedaj, sredi poletja, je bilo največ dela in Jogrovina je zaživela v polnem razmahu. Ko so te mlade, zdrave in verne močji videli drugi kmetje, so me prosili, da jih še njim priskrbim. Tako sem privedel iz Vetrinja v Škocijansko župnijo 28 ljudi. Razgibalo se ni le na kmetijah, ampak tudi v cerkvi in na koru. Ob nedeljah smo se sestajali, se pomenili o novih dogodkih in včasih napravili tudi izlet.

Iz Vetrinja sem pripeljal tudi znanca, dijaka tehnične šole Joža Bavdaža. Šla sva v župnišče in Poljančeva, zdaj Koglekova, kuharica mi je rekla: „Gospod, še ki nam privedite kakega fanta!“ Župnišče je imelo namreč precejšnje posestvo. V župnišču sta bivali še mati pokojnega duhovnika Kuteja (umrl v taborišču) in starejša dekla. Rekel sem ji: „Tukaj je že eden,“ in pokazal na Joža, ona pa pravi: „Takega gospoda pa mi ne potrebujemo.“ Mislila je, da je duhovnik. Jože pa pravi: „Poskusite z menoj!“ Jože je prešpal tam, zjutraj pa je takoj odšel kositi. Ker je izpit dobro pre-

stal, je ostal tam in študent je postal farovski hlapec. Pozneje je šel študirat tehniko v Gradec, postal inženir, delal najprej na Koroškem, potem 20 let v Braziliji in se je leta 1972 z družino vrnil na Koroško.

Ko se je nekako septembra župnik Koglek vrnil iz izgnanstva, smo mu pripravili slovesen sprejem. Prevzel pa je še duhovnika Ivana Lavriha za pomoč. Ta je slovel kot zelo dober pridigar. Predvsem pa je razgibal življenje, ko je zbiral otroke in mladino, ustanovil otroški zbor in pričel z igrami. Po toliko letih molka so bile igre pravo doživetje za farane. Igrali so v župnišču v gornji lopi, ni bilo druge možnosti. Med otroki pa je posebno zajel dva bistra fantiča, ki sta po njegovi spodbudi šla študirat in postala pomembna v kulturnem in političnem pogledu med koroškimi Slovenci, Erik Prunč in Karel Smolle.

Meni samemu se je v Škocijanu dobro godilo, imel sem dosti žganecv in mleka. dobro družino, prost sem bil, poleti je bilo dovolj priložnosti za kopanje, ker tujcev — letoviščarjev — ni bilo, toda v srcu mi je ležal strašno težak kamen: pomorjeni domobranci, med njimi tudi znanci, razsajanje komunizma v domovini, popolna ločitev od domačih itd.

Gotovo so to bolečino čutili vsi prišli begunci, le da so vsaj bili rešeni težkega taboriškega življenja na prostem: imeli so dobro

hrano, da so delali med rojaki Slovenci.

Kar je še bolj važno: Ne le civilisti, ampak tudi duhovniki so po mojem zgledu prihajali v podjunske župnije. Prvi je prišel v Žvabek Jože Guštin, pozneje je prišel v Šmihel. V Globasnico je prišel Martin Turk, v Pliberk po dolgih ovinkih iz Slovenije preko štajerske Janez Mohar, na Krčanje Franc Kupljenik. Janez Rovan je bil nekaj časa v Žvabeku, potem v Globasnici, nato v Škocijanu. Nadalje so prihajali še salezijanci Ivan Matko, France Cigan, Ivan Valjavec in drugi.

Za nas vse je bila to prisrčna domača skupnost, radi smo se sestajali in bili veseli, da lahko delujemo med slovenskimi verniki.

(Dalje prihodnjič)

Vinko Zaletel

V letih od 1985 do 1988 se je v Sloveniji rodilo nekaj več kot 25.000 otrok letno. To je bilo že takrat za dobrih 20% premalo za obnavljanje prebivalstva. Demografski modeli so pokazali, da nas bo ob nespremenjeni rodnosti in smrtnosti leta 2200 v Sloveniji le 400.000, če ne bo priseljevanja ne odseljevanja. Za leto 1989 je številka 23.447 kar za 1762 (7%) manjša od tiste v letu 1988. Še deset let prej se nam je rodilo 30% več otrok. Podatki za leto 1990 kažejo še slabše...

(Dr. Drago Čepar, Družina 3. II. 91)

V družini

VZGOJA ZA LJUBEZEN

ZUNANJI VPLIVI

Medtem ko imamo otroka do tretjega leta večinoma pri sebi in se zunaj družine ne zadržuje, pa moramo odtlej računati tudi s tujimi vplivi. Igra se z vrstniki in starejšimi otroki iz sosedstva, pogovarja se z odraslimi, hodi v vrtec, srečuje tuje ljudi, da, lahko maletli celo na zvodnika.

Igranje z drugimi otroki

Za zdrav razvoj potrebujejo otroci zunanje spodbude. Socialni stiki nastajajo predvsem med igranjem z drugimi. Sprva je otrok še egocentričen. Doživlja se kot središče in misli le iz sebe in za sebe. V srečevanju z drugimi ljudmi polagoma spreminja ta odnos.

Videli smo, da je mati prvi otrokov soigralec. Pri kopanju in previjanju brodijo njegove ročice po materinem obrazu in laseh. Mati na ta vzpostavljeni stik odvrne tako, da se igra z otrokovimi rokami in nogami. Pri tem mu poje in kramlja z njim. Poleg matere se igrajo z njim še oče, brat, sestra,

pa tudi dedek in babica. Potem pride čas, ko hoče otrok ven. Posteljica, stajica, stanovanje mu postanejo pretesni. Hrepeni po novem okolju, novih obrazih, drugih soigralcih.

Prve skupne igre majhnih otrok so še malo socialne. Malčki tekajo naokrog, se dotikajo in prijemajo in pri tem zadovoljno kričijo. Veseli so, da so skupaj. Otrok doživi, da je enako ali še bolj prijetno, če počno kaj skupaj. Uči se, da mu soigralec lahko pomaga, da kaj bolje napravi. Igraje vadi socialne kreposti: kako upoštevaš drugega, kako se z drugimi zediniš, kako se držiš pravil, kako sebi in drugim priznaš slabosti, kako premaguješ ovire in kako si obziren do drugih.

Otroci se igrajo vse

Otrok preko igre odkriva svojo dušo. Kar ve, zna in kar bi rad, predstavi z igro. Če otroke neopazno opazujemo, smo vedno znova presenečeni, kako v igri izražajo svoje notranje doživljanje. Preigrado se skorajda vse, kar je možno. Igrajo se družino in zdravnik, šolo in gostijo, rojstvo in

smrt. Igrajo se psa in mačko, prometno nesrečo in vojno, gradijo hiše in cerkve, rišejo drevesa in avtomobile, doživljajo gnev in radost.

Petletna Martina opazi, da je njena trinajstletna sestra dobila modrček od matere. Martina gre v igralnico, spotoma vzame brisačo, jo zvije in si jo da pod pullover. Rada bi bila kot mati in sestra. Šestletni Jakec opazuje svojo mlajšo sestrico in se smeje. Martina pravi: „Sedaj imam dve grbi kot mamica in Kristina. Kdaj boš ta tebi zrasli?“

Jakec: „Mamica mi je rekla, da jaz ne bom dobil prsi, ker sem deček in imam lulčka. ti si pa neumna, saj ti bodo zrasle šele, ko boš velika in boš lahko postala mamica.“

Martina privleče iz kota voziček za punčke in vpraša Jakca: „Hočeš biti stric doktor? Moj dojenček je bolan.“ Po „zdravniškem posvetovanju“ potisla Martina voziček s punčko dalje, sreča Kristino, ponosno pokaže svoj napihnjen pullover in ozmani: „Sedaj sem lahko tudi jaz mamica.“

Kristina ji pravi: „Saj si res čudovita mamica za punčke. Ko boš tako velika kot jaz, pa ti bodo zrasle prave prsi.“

Martina vpraša: „Bom za to tudi jaz dobila kaj tako lepega kot ti?“

Kristina: „Takrat ti bom kupila še lepši modrček.“

V takšnih igrah vlog otrok posnema odnose in srečanja odraslih

in s tem vadi svoje lastne oblike vedenja. V takšnih igrah doživlja svet odraslih kot svoj lastni svet in počasi z razumevanjem osvaja „svet velikih“. S tem se igraje pripravlja na življenje.

Igranje pa otroku tudi pomaga ohranjati duševno ravnotežje. Otroci v igri sproščajo duševne napetosti, ker v igri premagujejo to, kar jih teži. Otrok, ki se igra, zdravi samega sebe. Ker pa neredko pride do težav tudi na spolnem področju, mu lahko igra pomaga, da jih obvlada.

Izrecno poudarjamo, da to velja za spontane igre vlog. Zdi se mi nevarno, če bi otroke z igro učili posnemati ljubezenske prizore odraslih. Pri pedagogiki naj bi vedno pazili na intimno področje posameznika, zakona in družine.

Kot pes in mačka

Bratje in sestre se pri igranju pogosto vedejo kot pes in mačka. Ves dan se prepirajo, včasih tudi pretepajo. Pri tem po zlobi ne zastajajo drug za drugim. Starši se

čudijo, da se njihovi otroci tako pogosto prepirajo med seboj, medtem ko so mirnejši, če se igrajo s sosedovimi otroki ali prijatelji.

Razlog je v tem: s sosedovimi otroki ne „tekmujejo“ za iste stvari, za njihovo naklonjenost in ljubezen. Ni razloga za ljubosumnost, ki včasih povzroči, da bi se bratje in sestre najrajši poslali k vragu. Ljubosumni so drug na drugega, ker bi radi imeli očeta in mater povsem zase. Te rivalitete med brati in sestrami ne bomo mogli nikdar povsem spraviti s sveta, vendar jo starši s pametnim vedenjem lahko omilijo.

Kazni so pretežno brez pomena, saj delajo otroke potuhnjene in hinavske. Kaznovan otrok se čuti potrjenega v svoji ljubosumnosti, zlasti pa nerazumljenega. Neredko se kasneje na svoj način maščuje bratu ali sestri. Bolje je, če skušamo biti enako naklonjeni in pozorni do vseh otrok, četudi je kateri manj prijazen, manj nadarjen ali nam je manj ljubek. V tem primeru potrebuje toliko več priznanja, upoštevanja in ljubezni. Nadalje je dobro, če vzamete s seboj na izlet kakšnega prijatelja vaših otrok ali mu dovolite, da se pri vas igra z njimi. Videli boste, da bo tako manj napetosti med brati in sestrami. Druženje s prijatelji je zato za vsakega otroka od treh let dalje pomembno.

Brat ne nadomesti prijatelja

Brat ali sestra nikdar ne nado-

mestita prijatelja ali prijateljice. To velja tudi za družino z mnogimi otroki. Matere včasih menijo, da so pri večjem številu bratov in sester prijatelji odveč „Ne vlačí mi neprestano drugih otrok v hišo. Saj nas je že dovolj. Zakaj se pa ne igraš z Janezkom in Petro?“

Matere v številnih družinah so preobremenjene. Drži tudi, da je obisk prijatelja zanje še dodatna obremenitev. Pomislimo pa, da bratje in sestre še iz drugih razlogov niso idealni soigralci.

Včasih so med njimi prevelike starostne razlike. V tem primeru se želje v igri razhajajo, zato skupno igranje ni lahko. Temu se pridruži še neenako razmerje sil. Skupno igranje se potem običajno konča tako, da je starejši vedno vodilen, mlajši otrok pa se mora vedno igrati le tisto, kar mu starejši ukaže. Zato so starejši bratje in sestre v obdobju otroškega vrtea neprimerni soigralci. Vse preveč dajo čutiti svojo premoč, posledica tega pa je, da je pri igri zapostavljeno socialno učenje. Zatinan mlajši otrok lahko postane nemočen, zavrt in boječ ali pa trmast in agresiven, ker se drugače ne zna braniti.

Otrok se uči pravilno ocenjevati svoje sile in se hitreje in bolje vrašča v skupnost, če se veliko druží s soigralci iste starosti in ni pod neprestanim nadzorstvom odraslih ali starejših bratov in sester. Otroci morajo ven iz vplivnega področja nadzora, pomoči,

zavarovanosti, pa tudi premoči, kontrole in prisile, če naj postanejo samostojni in odrasli.

V družini naj bo po možnosti več otrok

Mnoga nasprotja med brati in sestrami so skoraj vsakodnevna možnost za socialno učenje, za kar so edinčki prikrajšani. Že drugič smo poudarili, da je prav, če so v družini poleg očeta in matere tudi bratje in sestre. Bratje in sestre so najboljše zagotovilo, da otrok ne postane egoističen in netovariški. Če otrok odrašča brez bratov in sester in je vedno le z odraslimi, razvija načine mišljenja in vedenja, ki se preveč uravnavajo po odraslih.

Kako zapleten je lahko položaj edinčkov, danes vemo tudi iz znanstvenih raziskav. Psihologi so ugotovili, da imajo edinčki kasneje, kot starši, zelo pogosto vedenjsko motene otroke. Torej izkušnje, ki jih starši pridobijo v svojem otroštvu, odločilno vplivajo na vzgojo njihovih otrok. Druge raziskave ugotavljajo, da so lahko edinčki sami obremenjeni. Po svetu zelo narašča število edinčkov, ki jih morajo zdraviti zaradi opaznih motenj. Je to posledica tudi tega, da so večinoma prav matere edinčkov zaposlene?

Večje število otrok seveda ni nobeno zagotovilo, da bodo otroci zdravo odraščali. Kaj nastaja iz otroka, je bistveno odvisno od tega, kaj delajo iz njega starši. Če si edinčki dobijo dovolj zgodaj

prijatelje in jih smejo pripeljati domov, morda tudi kdaj za daljše časovno obdobje, se s tem lahko marsičemu izognejo. Kljub temu pa nudi družina z več otroki na splošno boljše možnosti za zdravo in manj obremenjeno odraščanje otrok.

Iz vidika spolne vzgoje je idealno, če so otroci različnih spolov. Tako lahko že od najzgodnejšega otroštva spoznavajo drugi spol v bratu ali sestri. Poleg tega navzočnost drugospolnega otroka dobro vpliva na odnos oče-mati-otrok. To pomeni: mati se drugače vede do svoje hčerke, če je tu še sin, oče pa drugače do sina, če ima še hčer. Različnospolni otroci tudi dobro vplivajo na odnos oče-hči oziroma mati-sin.

Dietmar Rost - Janko Bohak

Odpusti mi, Nataša!

Privlačna vernica

Ko je drugič zazvonil telefon, sem dvignil slušalko in zaslišal glas Nikiforova: „Za pomembno reč gre, Kurdakov,“ je dejal „zberi vsaj deset mož in zagotovo pridite sem točno ob pol devetih!“ Obesil je slušalko, ne da bi počakal na odgovor.

Začel sem zbirati svoje fante. Po navadi sem jih težko postrojil več kot deset, toda tistega dne sem jih zbral kar štirinajst. Ko sem prišel na policijsko postajo, četrť ure pred dogovorjenim časom, jih je nekaj že čakalo name. Ostali so prispeli v naslednjih minutah. „Kaj pa je?“ so spraševali. „Kam gremo nočoj?“ Vstopil sem v pisarno, da bi zvedel, za kaj gre.

„Številka 66 na Oceanski cesti,“ mi je rekel Nikiforov in me odvedel k načrtu mesta, da bi mi pokazal kraj. „Najbolje bo, če se ustavite tukaj,“ mi je dejal in označil križišče, tri vogale stran od Oceanske ceste. „Preostali del poti greste lahko peš.“

Tisti okraj sem dobro poznal. „Predel je zelo gosto naseljen,“ sem rekel. „V zadnjem času smo

bili večkrat tam. Pričakovati je, da nas bodo prepoznali.“

„Mar nisi vojak?“ je osorno vprašal Nikiforov, kar je pomenilo: Uporabi vojaško taktiko!

„Že prav,“ sem odvrnil, ko sem podrobneje preučil načrt. „Dva fanta bom postavil semle, enega pa na tisti vogal. Tako bom zaprl cesto in odvrnil pešce.“

„Dobro.“

„Koliko vernikov pa bo tam?“ me je zanimalo.

„Petnajst.“

„Ali imate posebna navodila?“

„Taka kot vedno,“ je dejal. Pripeljati sem moral dva moža, katerih imeni sta bili zapisani na koščku papirja, ki mi ga je dal. „Ta dva hočemo dobiti.“

„Kaj pa ostali?“

„Ostali?“ je zarjovel. „Ali naj ti zlogujem? Stori jim kaj, da si bodo zapomnili! Daj jim vedeti, da ne bo preveč dobro, če bodo tako nadaljevali.“

„Kdaj pa imajo zborovanje?“ sem vprašal.

„Ob desetih. Na mestu morate biti ob pol enajstih.“

Odšel sem v sobo, kjer so moji fantje pili in zbijali šale. Nekateri

so postali tesni prijatelji, nekaj pa jih je bilo le „pivskih bratov“.

Tričetrt na deset — čas, ko je bilo potrebno oditi. Ko smo krenili k vratom, sem zaklical Juriju: „Le pazi, kaj boš počel nocoj! Dobro poglej naokrog, preden boš zavih-tel gumijevko.“

Jurij se je zasmel in odvrnil: „Že prav, Sergej.“

Na poti k tovornjaku smo vzeli svoje gumijevke in lisice, ki so bile spravljene ob vratih. „Uporablajte kratke gumijevke.“ sem naročil fantom. „Nocoj bomo v tesni četrti.“

S seboj smo vzeli posebne lisice. Ko si jih nataknil na roke, so se zožile, brž ko se je človek upiral in ostri zobje na notranji strani so se tesno in boleče oklenili za-pestij žrtve. Enkrat sem si jih za šalo nataknil in kmalu sem začel divje klicati na pomoč, da bi mi jih čimprej sneli. Bile so nadvse boleče, zato smo jih za vernike često uporabljali.

Povzpeli smo se na tovornjak in oddirjali skozi mesto s prižganimi žarometi in z vključeno sireno, da smo povzročili pravo prometno zmedo. Ko smo bili nekaj vogalov oddaljeni od cilja, smo izključili sireno, prižgali kratke luči in upo-časnili vožnjo. Kaj hitro smo prišli na Oceansko cesto. „Tukaj ustavi,“ sem rekel Viktorju.

Ko smo se ustavili ob robu ce-ste, sem ukazal dvema, ki sta se-dela zadaj v tovornjaku: „Hej, vi-dva, tukaj izstopita in blokirajta cesto. — Vidva tamle pa pojdita

okrog vogala in blokirajta drugi del ceste. Zapomnite si, nihče ne sme priti skozi. Razumeli?“

Nikiforov nam je posebej zabi-čal, da moramo odvrniti mimo-i-doče. Nekaj prejšnjih racij se je izjalovilo prav zato, ker je vrešča-nje vernikov pritegnilo skupine radovednih gledalcev. Res nam jih je uspelo razkropiti, vendar je bila škoda nepopravljiva. Nikiforov je za vse to zvedel, bil je razjarjen in povsem jasno mi je ukazal, da se kaj takšnega ne sme več po-noviti.

Odločil sem se, da nocoj ne bo gledalcev. Cesta je bila popolnoma zaprta. Stražarje smo prepustili njihovim dolžnostim, preostalih deset pa se nas je odpravilo proti hiši; številka šestinšestdeset in njenim nič hudega slutečim pre-bivalcem, zatopljenim v molitev. Bila je to preprosta domačija, po-dobna drugim v tistem predelu mesta. Notri je bila prižgana luč, ki je silila skozi gube težkih zaves na oknih. Po dvoje oken je bilo na vsaki strani, vhod pa je bil z zadnje strani. Določil sem po enega fanta za stražo pri vsakem oknu in pri vratih. Po že običaj-nem godrnjanju, da bodo prikraj-šani za akcijo, so se razporedili na svoja mesta. Naročil sem jim, da lahko zapustijo svoja mesta šele tedaj, ko bo zadeva stekla, in se nam pridružijo, da bi se malo pozabavali.

Zdaj je bilo torej vse urejeno. Prihuljeno smo se približali vho-dnim vratom. Ko sem se znova

prepričal, če so fantje na svojih mestih in v pripravljenosti, sem pokimal in dejal: „Pojdimo!“ Potem sem v naskoku udaril po vratih in jih treskoma odprl.

Petnajst zgroženih ljudi, ki so kleče molili in peli, se je v skrajnem presenečenju zastrmel v nas. Vedeli so, kaj to pomeni, in na njihovih obrazih se je zrcalila osuplost, pomešana s strahom. Nekateri so še kar naprej molili, trije ali štirje pa so peli, ne da bi se zmotili za eno noto. Ti ljudje so neverjetni, sem pomislil. Moral sem občudovati njihov pogum, toda obenem me je to razdražilo. Zaklical sem: „Kaj pa počnete?“

„Molimo,“ je nekdo odgovoril.

„Kaj molite?“

„Boga.“

„Saj ni nobenega Boga, norci,“ sem zarohnel. „Ali ne veste tega? Molite v prazno. Kje je zdaj vaš Bog? Pokličite ga na pomoč!“ sem zavpil. Eden od mojih mož je zavihtel svoj pendrek in pretep se je začel. Vsi smo se pridružili in mlatili, udarjali in brcali.

Vladimir je pograbil nekega starca, ga usekal po obrazu in ga vpijočega pahnil po sobi, da je zgrmel po tleh in oblečal v mlaki krvi. Anatolij je, da ne bi zaostajal za Vladimirom, zgrabil nekoga drugega in ga suval v trebuh, prsi in obraz, kot da bi bil igračka. Potem je na hitro opravil z njim tako, da ga je močno udaril po ustih. Verniki, ki se jih še nismo lotili, so begali po sobi in skušali poskriti izvode svetega pisma in

druge knjige. Ko sem videl, kaj počno, sem zavpil: „Vzemite tiste knjige!“ Sergej Kanonenko je izvlekel nož in divje mahal z njim po vernikih, ki so se izogibali ostrini. Jurij je pograbil staro ženicico za dolge sive lase, ji potisnil glavo nazaj in jo udaril po vratu s karatejskim udarcem. Brez glasu je omahnila na tla.

Opazil sem starca, kj je v zmedji poskušal zbežati, ga zgrabil in mu nameril udarec po glavi. Toda uspelo mu je udarec prestreči. To me je razjezilo in dvignil sem pest, da bi ga pogubil z drugim udarcem, pa je nekdo za mojim hrbtom zgrabil mojo roko in zavpil: „Ne bijte ga, prosim. Ne bijte ga, saj je vendar star.“

Besno sem se zasukal. Pred menoj sta stala dva mladeniča, vernika, prvi star kakih osemnajst, drugi enaindvajset let. „A tako, vidva mi bosta govorila, kako naj ravnam? Že prav, bomo videli!“ Ozrl sem se po sobi, zagledal Borisa in Jurija in jima zaklical: „Ovedita tale dva ven in naučita ju, da nam ne bosta več ukazovala.“ Mladeniča so odvedli ven in ju tako pretepli, da sta se jima obraza spremenila v krvavo kašo. Večino kosti na obrazu so jima polomili.

Medtem je Sergej Kanonenko z nožem mučil dvoje žensk ki sta se kriče držali za boke. Nekj starrec se je ves pretepen in krvav plazil po tleh in poskušal vstati. Jurij je planil k njemu in ga s svojim težkim škornjem sunil med

rebra. Zaslišalo se je pokanje kosti, saj mu je polomil precej reber. Starec se je ječe zvrnil po tleh.

V svojem srdu nismo v tisti hiši prizanesli nikomur — ne ljudem ne pohištvu. Zdrobili smo vse, kar nam je prišlo pod roko. Kdorkoli je spremenil svojo hišo v skrivno svetišče, se bo iz tega naučil, da se ne more izogniti popolnemu uničenju vsega svojega imetja. V nekaj trenutkih se je hiša spremenila v klavnico — polomljene mize, stoli, posoda, vse zdrobljeno in raztreščeno po sobi. Verniki so ležali na tleh, na pol prekriti z razbitinami, nekateri so bili nezavestni, drugi pa so se zvijali v bolečinah.

Zagledal sem Viktorja Matvejeva, kako je pograbil mlado dekle, ki je poskušalo pobegniti v sosednjo sobo. Bila je lepa mladenka. **Kakšna škoda, da je vernica.** Viktor jo je ujel, jo dvignil nad glavo in jo za nekaj trenutkov podržal visoko v zraku. Prosila je: „Ne, prosim, ne. Pomagaj nam, dobri Bog!“ Viktor jo je z vso močjo vrgel ob zid, tako da je treščila vanj v isti višini, kakor jo je prej držal v zraku, potem pa je stokajoče padla po tleh, na pol nezavestna. Viktor se je z nasmehom obrnil in vzkliknil: „Stavim, da ji je zdaj vsa vera v Boga izpuhtela iz glave.“ Toda sam sem pomislil: Zares je lepa. Zaželel sem si, da bi jo spoznal v drugačnih okoliščinah.

„Poiščite knjige!“ sem zaklical

Premetali smo vso sobo, da bi našli sveta pisma in kakšno scerfrano literaturo, ki bi jo utegnili imeti. Iz rok neke starke sem iztrgal otroški zvezek z načekkanimi svetopisemskimi verzi. Izgubljala je zavest in nenehno momljala: „Zakaj, le zakaj?“ Vendar to ni bilo vprašanje, bil je trpeč izraz, ki je prihajal z dna njene duše. „Zakaj?“

„Primité tistale dva!“ sem pokazal na moža, ki sta ustrezala opisu, kakršnega mi je dal Nikiforov. „Odvedite ju k tovornjaku!“ Medtem ko sta dva moja fanta izvrševala ukaz, smo ostali obšli sobo, pobrali osebne izkaznice vernikov in jih popisali. Vzel sem osebno izkaznico lepe deklice, ki me je posebno zanimala. Ime ji je bilo **Nataša Ždanova**. Popisali smo vsa imena, da bi jih lahko odkrili, kadarkoli bi se nam to zahotelo.

Svoj posel smo opravili in bil je čas za odhod. Ukazal sem fantom, da se umaaknejo. Ko smo odhajali, sem se še zadnjič ozrl po prizorišču. Soba je bila prekrita s pretepenimi telesi, pred menoj je bil en sam kup zmešnjave vsega mogočega. Vse v sobi je bilo prevrnjeno in stene so bile oškropljene s krvjo. Nalogo smo dobro opravili.

Na poti na policijsko postajo sem začel zasliševati moža, ki smo ju prijeli, a sta me prehitela s svojim vprašanjem: „Kako ste zvedeli?“

„No, kaj pa mislita, bedaka? Saj

imamo svoje ljudi. Na vsem svetu vas je najlažje odkriti.“ Nista bi'la videti presenečena.

„Saj vendar vabite ljudi, da obiščejo vaše skrite cerkve, mar ne?“ sem nadaljeval. „Zakaj pa počnete to, če nočete, da bi vas odkrili?“

„Saj ne razumete,“ je odvrnil ilegalni duhovnik. „Vemo da so vohuni med nami, saj nismo neumni. Toda obenem se čutimo odgovorne, da pozovemo ljudi, naj se približajo Bogu. Kako naj jih povabimo, da pridejo k Bogu, in kako naj razširjamo našo vero, če bi odganjali tiste, ki ne spadajo sem. Seveda vemo, da so med ljudmi, katerim pridigamo o Bogu, pomešani tudi vohuni. Kljub temu tvegamo.“ Umolknil je za trenutek in mislil sem že, da je končal, a je še dodal: „Zavedamo se, da je naša odgovornost do drugih pomembnejša od naše varnosti.“

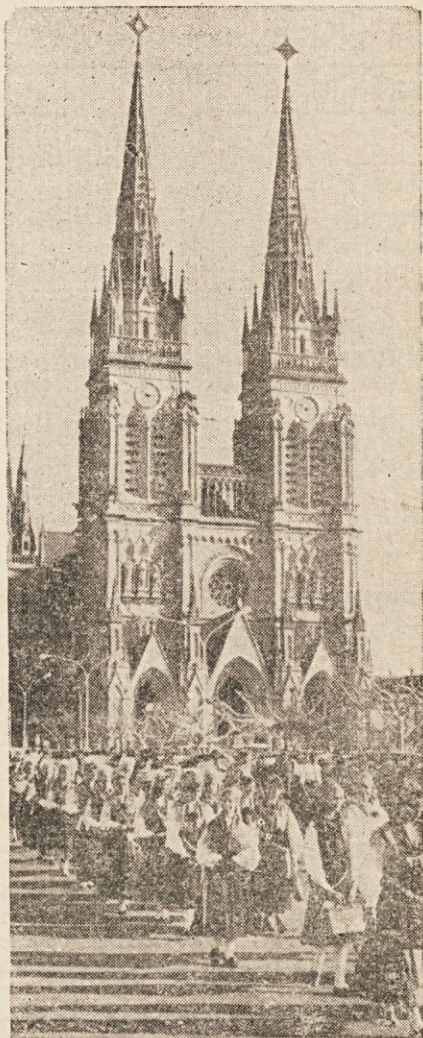
Kakšni bedaki, sem pomislil. Kako le more biti naša domovina v nevarnosti zaradi takšnih ljudi?

Brž smo se vrnili na policijsko postajo in medtem ko so ujetnika zasliševali, smo se zadrževali v čakalnici pri pijači. Anatolij in Vladimir sta se norčevala iz racije. „Ti ljudje so premalo odporni,“ je ugotavljal Vladimir. „Če se jih le dotakneš je že po njih.“ Videl sem Vladimirove „dotike“ in nisem se čudil, da so verniki tako neodporni. „To je vse skupaj prelahko,“ je nadaljeval. „Želim si, da bi vsaj enkrat sprejeli boj in nam zares dali pravo priložnost.“

Toda tega niso nikdar storili.

Verniki niso nikoli udarili nazaj. Skušali so se braniti, to že, vendar se nikdar niso borili z nami.

„Izvrstno, otroci moji, izvrstno!“ je vzkliknil Nikiforov ko je smehljaje poslušal moje poročilo o raciji.

KJE JE KAJ

LETO 58

MAJ 1991

UVODNIK	„Karkoli vam poreče, storite!“ (Stane Snoj)	193
VERSKI ČLANKI	še gori ljubezen (Stanislav Lenič)	196
	Verujem v Svetega Duha (Dieter Emeis - Jan- ko Bohak)	199
	Čistost v samskem življenju (L. Kukovica)	202
	Poglavitni grehi — lakomnost (š. Steiner)	205
	Papež Benedikt XV. 1914-1922 (M. Benedik)	206
SOCIALNI NAUK	Socialno vprašanje in človekove pravice v na- uku sodobnih papežev (Borut Košir)	207
SODOBNA SLOVENSKA VPRAŠANJA	Izjava SLS ob letu slovenske demokracije (Načelstvo SLS)	211
	Odločitev za resnico (Marko Kremžar) ...	214
	Proslavljanje 50-letnice OF — neutemeljeno (Janez Grum)	218
	Pridi, zvezda; Kdaj so se začela svinčena le- ta?; Kam naj pojdemo, Gospod? 222, 223,	224
JUBILANT	Lojze Sedej — osemdesetletnik (U. M.) ...	226
PGGOVOR	Fogovor z Ladislavom Lenčkom o njegovem življenju in delu (Božidar Fink)	229
NAŠA ZGODBA	Dušno pastirstvo v begunstvu na Koroškem (France Pernišek)	233
	Spomini na težke dni (Janez Zdešar)	237
	Spomini na leto 1945 (Vinko Zaletel)	243
V DRUŽINI	Zunanji vplivi (Dietmar Rost - Janko Bohak)	247
PODLISTEK	Odpusti mi, Nataša! (Sergej Kurdakov) ...	251
POEZIJA	Slikarjev sto in sto (Alojz Gradnik)	198
	Binkošti, Vnebohod (Zdenka Serajnik) 201,	205
	Sam (Zorko Simčič)	242

AÑO 58

MAYO 1991

Malo za šalo . . .

Čarovnik reče na koncu predstave: „Sedaj bom pa naredil, da bo neka živa gospa izginila.“

Moški glas iz pete vrste: „Daj, Majda, pojdi gor!“

„Pred kratkim so v Rimu odkopali stare žice, kar pomeni, da so Rimljani poznali telefon.“

„Pri izkopavanjih v Atenah jih pa niso, kar pomeni, da so Grki poznali brezžični telegraf.“

Neki nogometni klub je dobil v štirih igrah 25 go'ov.

Predsednik kluba vratarju: „Plaćamo ti 25 tisoč dolarjev, če greš za vratarja k nasprotnemu klubu.“

Mlad mož ima goro dolgov. Iz tega položaja vidi en sam izhod: poročiti se z bogato nevesto. Napoti se v zakonsko posredovalnico:

„Ali mi lahko pokažete fotografijo dame, ki ima 50 tisoč dolarjev v gotovini?“

„Žal, od 30 tisoč dolarjev dalje ne kažemo nobenih fotografij več.“

Pred nebeškimi vrati stoji inštalater, ki ima komaj 36 let. Nejevoljen vpraša svetega Petra: „Zakaj sem moral tako mlad umreti?“

Sveti Peter pog'eda v knjigo. Potem pove: „Po urah, ki si jih zaračunal svojim strankam, si star 97 let.“

Žena možu: „Za dve minuti stopim k sosedu. Premešaj, prosim, golaž vsake četrte ure.“

Uvoženo od doma

V socializmu ni nobenega tveganja: vsak državljani zanesljivo ve, da bo čez deset let živel vsaj tako slabo, kot živi danes.

Šele takrat, ko bomo sneli portrete, bomo videli pravo sliko naše krize.

V dialogu z njim nisem prišel do besede.

Vest ga grize, pa je vendar vse bolj zajeten.

Birokracijo dobiš, če križaš oblast z neumnostjo.

Edino, kar še zmore prizadeti nekatera srca, je infarkt.

Polemika po balkansko: na nasprotnika blato, javnosti pesek v oči.

Naši prejšnji politiki so gradili gradove v oblakih, sebi pa vile na tleh.

V času samoupravljanja nas beg možganov ni vznemirjal: družba je najlaže pogrešala tisto, kar je najmanj potrebovala.

Za Tita je manj sramotno sedaj, ko ga snemajo, kot je bilo prej, ko so ga obešali.

Pintar, predsednik vlade v senci, si izbira ministre. Narod se pa vprašuje, kdo je izbral njega.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga konzorcij (Slovensko dušno pastirstvo); urejuje uredniški odbor (Jože Škerbec) — Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. — Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877. — Tiska VILKO s. r. l., Estados Unidos 425, (1101) Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. — KANADA: Ivan Marn, 131 A Treviue Dr. Toronto M8W 4C4, Canada. — TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. — ITALIJA: GORICA, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. — AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 1991: \$ 400.000.- in izdatki za pošto; drugod v odgovarjajoči valuti. Denarna nakazila na bančni (ne osebni) ček na ime: Luis Starc, Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina.

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovena (dr. Luis Starc). director: José Škerbec - Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 90.877. — Talleres Gráficos "Vilko" S. R. L., Estados Unidos 425, (1101) Buenos Aires, Argentina.

